

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

juli 2016 - jaargang 42 - nr 2

- *Big Day 2016: Hard werken, happy birding en een heuse ballade*
- *Barbarakruid in Culemborg*
- *Een wilde tuin op woeste grond*
- *Terugblik op het NVWC-kamp 2015 in Rosnay, La Brenne*

Het Oortdeel

Louis van Oort

Lvanoort@planet.nl

Juvenielen

Wie kan het ijle roepje van een goudhaan nog horen? Of een sprinkhaanzanger die meer dan vijf meter verderop zit? Er gaan nog vingers genoeg de lucht in zie ik, maar tien jaar geleden waren dat er veel meer. En eerlijk gezegd zie ik daar weinig verbetering in komen.

Jawel, ook aan de NVWC gaat de vergrijzing niet voorbij. Hoe ouder de vogelaar, hoe slechter het gehoor. Zeer hoge en lage tonen ga je op latere leeftijd missen en dat heeft zijn weerslag op de waarnemingen.

Als we willen voorkomen dat we op inventarisatielijstjes uiteindelijk slechts zanglijster, blauwe reiger en ekster overhouden, zal er iets moeten gebeuren. Hoe krijgen we meer jeugd bij de club?

Uiteraard wordt er fantastisch werk verricht door Winny Verdouw en al die anderen die iets doen voor de jeugdgroep. Probleem is echter dat dit om basisschooljeugd gaat, die voor het overgrote deel de serieuze interesse in natuur verliest als huiswerk hun leven gaat bepalen. Maar van die aankomende tieners zullen we het toch moeten hebben om niet te verworden tot de Nostalgische Vogelaars Werkgroep Culemborg.

Waar kun je die gasten mee triggeren? Wat kun je doen om ook maar de geringste sprankeling te krijgen in die ogen die standaard op standje Totale Ongeïnteresseerdheid staan? Mijn eerste gevoel zegt me: iets met gamen. Het geldt echt niet voor alle jongeren, maar ik ervaar het dagelijks: (game)computer, laptop, tablet en smartphone, ze schreeuwen om aandacht. Er moet gespeeld worden! Zo had historicus Johan Huizinga zijn 'homo ludens' (de spelende mens) toch niet bedoeld? Of misschien ook wel...

Gamen dus. Ze zouden natuurbeleving moeten zien als een game. Daar is wel iets mee te doen, dunkt me. Sterker nog: bij de vogelwerkgroep doen we bijna niet anders. Kijk bijvoorbeeld naar de Big Day (onontkoombaar in de rest van deze Hak-al); dat is één groot spel. Ik heb al gemerkt dat het inderdaad werkt. Zoonlief (15) is zo geïnteresseerd in het wedstrijdaspect, dat hij ambitieuze plannen heeft om komend jaar ook mee te doen. Volstrekt kansloos natuurlijk, maar het zaadje is geplant.

Verder ontkom je natuurlijk niet aan vlogs. Voor degenen die de laatste jaren op een atol in de Stille Zuidzee zonder wifi hebben doorgebracht: een vlog is geen uit het Donaubekken afkomstige parasiet die zich in de geslachtsorganen van zwartvindgrondels vestigt zodat ze ongekend veel nageslacht krijgen. Neen, vlog is een afkorting van videoblog, oftewel een regelmatig verschijnend gefilmde verhandeling over een bepaald onderwerp. Dat klinkt meer verheven dan het is. Doorgaans is het slap geouwehoer waarbij de maker centraal staat en het onderwerp slechts ten doel heeft de maker extra te laten shinen.

Nou, prima. Als we de jeugd daarmee aan de natuur kunnen krijgen... stuur ze maar de uiterwaarden in met een iPhone 26, een Samsung Hyperspace 12 of weet ik hoe die ellende allemaal heet. Laat ze maar filmen, waarbij ze zelf uiterst cool in beeld commentaar geven terwijl vlak naast hun hoofd een rivierrombout uitsluit. In deze fase van hun leven gaat het er nog om dat hun haar perfect zit en de gezichtskant met de minste puisten in beeld komt, maar ergens zal zo'n bijzondere natuurbeleving zich in hun overvolle hoofden vasthaken. Weer zo'n zaadje.

Het kost een jaar of 8 investering, maar ik heb goede hoop dat wanneer deze juvenielen eenmaal adult zijn geworden die groeiende sympathie voor de natuur wordt omgezet in daden. Een lidmaatschap van de NVWC bijvoorbeeld. Met hopelijk een opmerkelijke groei van de goudhaanpopulatie als gevolg.

Louis van Oort

Lvanoort@planet.nl

Colofon

Voor vragen over de bezorging:
Loes Plaisier
0345 - 519 847

Redactieadres:
Gabrielle van Appeldoorn
e-mail: redactie@nwwc.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Dirk van Opheusden
Gabrielle van Appeldoorn
Jan Dirk Buizer
Berry Lucas
Caroline van der Laan

Webbeheer:
Jan Dirk Buizer

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Steenovenslaan 20
4101 AM Culemborg

e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

Vormgeving:
Berry Lucas, Jan Dirk Buizer,
Caroline van der Laan
e-mail: hakalopmaak@nwwc.nl

Druk:
Stichting MEO
Alkmaar

Oplage:
400 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, J. Geven, G. Greve,
J.J. Geleedst, Y. Jakobs-Lammers,
Jandirk Kievit, L. v.d. Kooij, Jan Dirk Buizer/
Mirjam Melman, W.&C. Rubers, W. de
Rooij, H. v.d. Warenburg en F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de Natuur- en
Vogelwacht Culemborg en wordt gratis
onder haar leden verspreid.

Coverfoto:
Oranjepijpje in La Brenne. Foto Kars Veling.
Achterzijde: -

Nummer 2016-2

- 2** **Het Oordeel**

- 4** **Nieuws van het bestuur**

- 5** **NVWC Big Day 2016**
- 5** *Team Kievit-Klop wint vijftiende Big Day*
- 6** *Hard werken, maar happy birding*
- 7** *De Ballade van de Big Day*
- 8** *15 jaar met Job...*
- 9** *Het 'Chocomelincident'*
- 10** *Big Day 2016 Mario en Berry: "Meedoen is óók leuk"*
- 12** *Waargenomen soorten Big Day*

- 13** **Een wilde tuin op woeste grond**

- 15** **Waar komt die naam vandaan?**
Culemborg en de Heilige Barbara – Het Barbarakruid

- 16** **Dagtocht zeevogels Noordzee vanuit Neeltje Jans**

- 17** **NVWC-kamp La Brenne, mei 2015**
- 17** *Een prachtig NVWC-kamp te Rosnay, La Brenne*
- 18** *La Brenne trois*
- 20** *Dagvlinders in La Brenne*
- 22** *Over smalbuikjes, steilkopjes, schalebijters en andere kevers*
- 24** *Genezen van de kamp-krampe*
- 25** *Plantjes kijken in La Brenne*

- 35** **Adressen en info**

ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling)

De NVWC is een ANBI-instelling en dat betekent dat een gift aan de NVWC aftrekbaar is van het belastbaar inkomen. U heeft dus een belastingvoordeel!

E-mailadres

Heeft u een e-mailadres dan heeft de NVWC graag dat u dat aan ons doorgeeft. Op die manier kunnen wij u o.a. goed op de hoogte houden van actuele zaken over de natuur, zoals via de Tsjielp.

U kunt uw e-mailadres doorgeven aan:
bestuur@nwwc.nl

Contactgegevens NVWC bestuur

e-mail: bestuur@nwwc.nl

Kars Veling (voorzitter)
0345 - 531 689

Martin Heerschop (secretaris)
0345 - 520 380

Johan de Kruif (penningmeester)
0345 - 515 767

Carolien Duivenvoorde
0345 - 505 423

Ruud Post
0345 - 501 929

Han Sloots
0345 - 518 716

Draagt u de Natuur- en Vogelwacht ook een warm hart toe?

Word dan lid of donateur!

Het lidmaatschap voor het eerste gezinslid kost 20 euro per jaar, andere gezinsleden betalen de helft: 10 euro per jaar. Wat mag u verwachten voor uw bijdrage?

- u krijgt drie tot viermaal per jaar het clubblad 'Hak-al'
- u krijgt aankondigingen van alle activiteiten via de maandelijkse e-mailnieuwsbrief Tsjiepl!
- u kunt deelnemen aan alle activiteiten
- u kunt lid worden van een of meer werkgroepen
- u heeft stemrecht en kunt dus meebeslissen over het beleid van de NVWC.

Organisaties of personen die de NVWC willen steunen, zijn van harte welkom als donateur.

De minimale jaarlijkse donatie is 20 euro. Wat mag u verwachten voor uw bijdrage?

- u krijgt jaarlijks de editie van het clubblad 'Hak-al' met het inhoudelijk en financieel jaarverslag
- u krijgt aankondigingen van alle activiteiten via de maandelijkse e-mailnieuwsbrief Tsjiepl!
- u kunt deelnemen aan alle activiteiten.

Wilt u lid of donateur worden, download dan het aanmeldingsformulier op onze website: www.nwwc.nl, vul dit in en verzend dit digitaal naar ledenadmin@nwwc.nl. Per post kan natuurlijk ook, naar: Steenovenslaan 20, 4101 AM Culemborg.

Vrijwilligers gezocht

Wilt u zich inzetten als vrijwilliger? Er zijn diverse werkgroepen naar u op zoek!

1. Lijkt het u leuk om te helpen de activiteiten van vleermuizen in kaart te brengen? Meld u dan aan bij de **Zoogdierenwerkgroep**.
2. Heeft u interesse en enthousiasme voor insecten of wilt u gewoon een keer meedoen met een activiteit? Meld u dan aan bij de **Insectenwerkgroep**.
3. Bent u geïnteresseerd in kolonievogels en durft u de uitdaging aan om op het bedrijventerrein de dakbewonende kolonie te traceren en te tellen? Meld u dan aan bij de **Vogelwerkgroep**.
4. Bent u geïnteresseerd in de bestuurlijke aspecten van de NVWC? Meld u dan aan bij het **bestuur**, we zijn nog op zoek naar bestuursleden.

De adressen van de contactpersonen van de verschillende werkgroepen zijn te vinden op pagina 27.

Team Kievit-Klop wint vijftiende Big Day

De vijftiende Big Day van de NVWC is gewonnen door Gerrit Jan Klop en Jandirk Kievit. Tijdens de vogelmarathon van 22 uur van vrijdag 13 tot en met zaterdag 14 mei zagen en hoorden zij 106 vogelsoorten, waarmee zij winnaars werden van de Gouden Snip. De vijf deelnemende teams namen in totaal 122 soorten waar.

Gedeeld tweede werden de teams Daniël Beuker-Job de Boer en Dirk van Opheusden-Louis van Oort met 104 soorten. Berry Lucas/ Mario Huizinga werden vierde met 98 soorten en het vrouwenteam Hanneke Kievit/Martine Kriesch debuteerde met 79 soorten.

Een wilde zwaan, waargenomen door team Beuker/De Boer, werd tot beste soort werd de Big Day uitgeroepen. Het was voor het eerst in vijftien edities dat deze soort werd gezien. Andere mooie soorten waren smelleken, roodpootvalk, fluitier, rode wouw en bontbekplevier.

De Big Day is een wedstrijd waarbij het de bedoeling is dat de deelnemers in 22 uur tijd zo veel mogelijk vogelsoorten in het werkgebied van de NVWC proberen te

ontdekken. Dit ligt globaal in de driehoek Culemborg - Buren - Beesd, een gebied van zo'n 80 km². De deelnemende teams bestaan uit twee personen, die zich slechts te voet of per fiets mogen verplaatsen.

Het winnende aantal van 106 soorten is ruim onder het record van 112 maar is desondanks niet slecht te noemen. De weersomstandigheden waren namelijk niet gemakkelijk voor de teams. Het bleef weliswaar grotendeels droog maar de harde wind beperkte de (zang)activiteit van veel soorten, zodat ze minder

gemakkelijk te vinden waren.

Om een idee te geven van hoe dit jaarlijkse evenement beleefd wordt, geven verschillende deelnemers op de volgende pagina's een persoonlijk verslag.

De vijf BigDay-teams. Zonder vermelding zijn alle foto's van de Big Day artikelen afkomstig van de Whatsapp-groep BigDay 2016, diverse makers.

Hard werken, maar *happy birding*

door Dirk van Opheusden

Zaterdag 14 mei, kwart voor één 's ochtends. Louis vult de soortenlijst in en telt de kruisjes. 'Er is nog een wereld te winnen morgen, ome Dirk,' is zijn conclusie. Op drieënzestig staat de teller en dat is geen recordbrekend aantal, om het zacht uit te drukken. We hebben maar één van de drie uilensoorten en dat is niet oké. Gelukkig hebben we wel waterral. Die uilen zijn vast voor alle teams moeilijk, troosten we onszelf, en we pakken wat kostbare slaap. Over drie

uurtjes is het alweer rise and shine. Diezelfde dag, ongeveer vijf uur later. Het Tichelterrein levert niet de bonte vliegenvanger op die Louis er in de voorbereiding vond maar wel een paar andere verwachte én onverwachte inkoppers. Drie andere teams komen we tegen en de gebruikelijke Big Day-

noncommunicatie wordt gevoerd. We genieten van een schitterende rode bosuil met prooi - en horen tussen de alarmerende bosbewoners ook een boomklever toeteren. Die is wel eens moeilijker geweest.

Nog twee uur later. We lopen de Driftsteeg uit, waar we naast Wielewaal en Matkop een verrassende lepelaar vonden. Samen met Job en Daniël genieten we van een jagende havik. Tevreden gaan we weer op pad; het weer valt nog mee en de voortgang valt niet tegen. Pas vanavond, als de chinees op tafel staat, horen we dat Job en Daniël daar nog een smelleken en een roodpootvalk hadden. Boven ons hoofd. En wij maar denken dat we de hele dag scherp waren... *You know nothing, Jon Snow.*

Begin van de middag. Humor is een onontbeerlijk ingrediënt tijdens 22 uur Big Day. Dat het je zelfs letterlijk soorten kan opleveren bewijzen we als we een braakliggend stukje grond op het industrieterrein op lopen. Onze schaterlach doet een koppel patrijzen opvliegen. *Happy birding!*

Telpost Redichemse waard, tegen vieren inmiddels. We lopen de lijst nog eens door. Wat moeten we nog? Bijna alle broedvogels hebben we, een paar krenten. Boomvalk is niet gelukt, en die verrekte uilen... Louis loopt de krib op en lijkt in gepeins verzonken. Plotseling komt hij teruggehoid. 'Dirk! Veldleeuwerik! Snel, snel!' Ik krabbel overeind en ren zover het hoge gras het toelaat naar de punt van de krib. Handen aan de oren... En ja! Verwaaierend op de wind bereiken flarden leeuwerikzang mijn trommelvliezen. Verrek, daar zie ik hem ook dalen. Het is op de valreep. Nu is het fietsen geblazen! Om één minuut voor vijf bereiken we als laatste team de finish. Het slotakkoord van de Big Day: een biertje, wachten op de chinees, en verhalen uitwisselen. De spanning stijgt.

Zij hebben die en die soort - oei, dat is een goede! Maar die-en-die hebben ze weer niet. En wij hebben deze... Zou het genoeg zijn?

Uiteindelijk gaan Gerrit Jan en Jandirk met de gouden snip aan de haal. Wij eindigen op een gedeelde tweede plaats, met Daniël en Job. We zijn tevreden. We hebben hard gewerkt en genoten van deze dag. ■

De Ballade van de Big Day

Als wintergasten zijn verdwenen,
overall de meidoorns bloeien
en tussen gele boterbloemen
hazen hitsig lekker stoeien,

Dan ontwaakt de vogelaar
met uitgerok en luid gegaap
en huid zo wit als sneeuw
uit de lange winterslaap.

Tweeëntwintig lange uren
met de fiets en veel geloop.
wordt ons werkgebied doorkruist
Op de rug een telescoop

Waarom deze vogelgekte?
waarom fietsen ze zo flink?
het gaat om prachtige trofeeën
de Gouden Snip en Blinde Vink

Team Opheusden en Van Oort
Die normaal hard werk niet schuwen
Lijken het spoor volledig bijster
Wanneer Louis een bouwkraan staat te duwen.

Vooruitzichten zijn somber
Dit jaar zeker geen record
want de wind waait uit het noorden
met toch zeker vijf beaufort.

De temperatuur werkt ook niet mee
En lijkt veel te gaan verprutsen
Gisteren nog met korte broek
Nu handschoenen en mutsen.

Al een aantal jaren samen
en altijd zonder herrie
Dan heb ik het natuurlijk
Over Bario en Merry.

Mannetjes doen al jaren mee
met iets te dikke lijffjes
Maar, oh, wat heerlijk toch dit jaar
Ook deelnemende wijffjes.

De Boer en Beuker op één fiets
want een ketting gaf de geest
de woorden legendarisch:
"Het is nog nooit zo makkelijk geweest."

En dan die vreemde snuiters
Uit dat duurzame Lanxmeer
Klop en Kievit, aangenaam,
met hun vreemde fiets-Big-Year

Tweeëntwintig uren later
Is de spanning om te snijden
Deed een dapper mannenteam
het slechter dan de meiden?

Iedereen stil, de jury spreekt
na het strepen van fazanten
is de beruchte blinde vink
voor de dames debutanten.

De spanning stijgt en stijgt
Ik hou het haast niet meer
Verlossend woord, de Gouden Snip
Staat dit jaar in Lanxmeer.

De vogelaar die wild vertelt
Over een reuzen pimpelmees
Is alleen nog stil te krijgen
door een bord vol met chinees.

Wat een super dag was dit
dat het altijd zo mag blijven
Maar dan moet iedereen naar huis
En kan ik snel dit rijmpje schrijven.

Gerrit Jan Klop

15 jaar met Job...

door Daniël Beuker

Dat gaat je niet in je 'kouwe klere' zitten natuurlijk. Vanaf het eerste moment dat de Big Day werd georganiseerd, vormen Job en ik een team. Dat betekent dat we, als je de dagen optelt, een maand hebben gestreden om de gouden snip. In die vijftien jaar hebben we die één keer gewonnen, maar toen waren we geloof ik het enige team dat deelnam.

*Foto midden Roodpootvalk.
Michael Sveikutis; Flickr- Creative Commons*

Misschien zijn wij als volgt te beschrijven: enthousiast, scherp, goudeerlijk, snel tevreden en hondstrouw. Deze combinatie maakt dat wij het sinds de eeuwwisseling moeten doen met een zilveren plak. Maar goed, het gaat al beter. Eén van de eerste Big Days ging het wel anders. Ik had iets anders te doen op vrijdagavond, dus we troffen elkaar rond een uur of 23:05 pas. En dan niet op de plek van de kerkuil, maar in cafe 'de Kroeg' in de Kattenstraat. Daar werd onder het genot van drie amsterdammertjes, twee Bacardi breezer en een Malibu het plan voor de volgende dag besproken. Duidelijk was in ieder geval dat we de andere teams niet om 05:00 zouden tegen komen in het Tichelterrein. Misschien zijn we dat jaar ook geen tweede geworden. Maar goed, we zijn beter geworden.

Bij de Big Day geldt een gouden regel, namelijk: je moet je broedvogels hebben (mond. med. A. Brenkman). Aangezien wij onder andere het onderscheid tussen zwartkop en tuinfluiter nog niet kenden, veel moeite hadden met bosrietzanger en alle grauwe vliegenvangers voor merels aanhoorden, hadden wij de lijst niet compleet. We konden dat redelijk goed compenseren omdat de bonusvogels ons altijd wel meezaten. Zo hadden wij in de

loop der jaren tweemaal zwarte ooievaar, rode wouw, zwarte wouw, roodpootvalk, rouwkwikstaart, blauwe kiekendief, smelleken, Engelse gele kwikstaart, porseleinhoen enz.

Een andere eigenschap waar we aan hebben gewerkt is het doorzettingsvermogen en zelfvertrouwen. Je kunt tien gekraagde roodstaarten en braamsluipers op je voorbereiding hebben, maar als je er op de Big Day zelf geen tijd in investeert, laat je hem liggen. Dus als je weet dat 'ie er zit ga dan niet eerder weg voor dat je hem hebt (mond. med. A. Brenkman).

Maar goed, we zijn beter geworden. Soorten als braamsluiper, boomklever en tapuit hadden we dit jaar. Op vrijdagavond hadden we besloten naar de meest noordwestelijke plek van Gelderland te gaan, namelijk de Goilberdingerwaard. Het plan was hier soorten als grote mantelmeeuw, Pontische meeuw, geelpootmeeuw en roerdomp te gaan scoren. Deze zouden dan netjes over ons heen vliegen naar de slaapplek in de Everdingerwaard. Geen van deze soorten hebben we hier aangetroffen.

Wel weer een leuke tijd gehad, waar Job in zijn stukje meer over schrijft. Op de terugweg over de dijk hebben we bosuil en ransuil de kans gegeven zich te laten horen. Helaas, daar hadden we geen geluk mee. Het was nog nooit zo slecht geweest (mond. med. A. Brenkman).

De volgende ochtend in het Tichelterrein zat het wat meer mee. De dodaars riep binnen een minuut. En een adulte bosuil zat ruim vijf seconden op een afstand van vier meter boven het hoofd van Job. Een tapuit zat op de voorspelde akker en op acht verschillende plekken zaten gele kwikstaarten te zingen. Wielewalen lieten zich op twee plekken horen en al snel kwamen we het team Dirk en Louis tegen langs de Driftsteeg. Gezamenlijk kopten wij een matkop in en zij besloten verder te gaan. Nog geen tien seconden later vloog er een vrouw smelleken in de richting van waar zij verdwenen waren. Binnen een minuut gevolgd door een adult man

*Gekraagde roodstaart,
een enkel team wist
hem te scoren.
Foto Jerzy Strzelecki
-Wikimedia Creative
Commons*

roodpootvalk! Om deze vogel door mijn telescoop te kunnen zien besloot Job even snel naar mij toe te fietsen met als gevolg dat zijn ketting brak. Het volgende halve uur heb ik mij door Job tegen de wind in (5Bft) naar de fietsmaker laten duwen.

's Middags hebben we voor de tweede keer tijd doorgebracht op de plek waar op de voorbereiding toch echt een gekraagde roodstaart had zitten zingen. Achteraf bleek de vogel iets verderop te zijn gaan zitten, waar wij te kort hebben stilgestaan. Wel hadden we op deze plek een andere opvallende waarneming. Vanuit het noorden kwam op redelijke hoogte een onvolwassen wilde zwaan aangevlogen. Tegen een strak blauwe hemel was de vogel ook weer zo verdwenen. Dit was weer een high five waard! Het loont altijd om de lucht te blijven checken. Zo sprokkelen wij meestal onze bonussoorten bij elkaar.

Rond een uur of vier hadden we de lijst redelijk compleet.

Soorten als sperwer en lepelaar werden op weg naar de laatste stop in de Baarsewaard nog even bijgeschreven. Met het gevoel dat we het toch niet onaardig hadden gedaan kwamen we aan bij de finish.

De rest is geschiedenis. Weer de tweede plaats. Weer het gevoel dat we hadden kunnen winnen. Weer lekker gevogeld. Weer gegeten met een gezellige groep mensen. Weer vreselijk gelachen met mijn maat. Volgend jaar ga ik weer met Job! ■

De rest is geschiedenis. Weer de tweede plaats. Weer het gevoel dat we hadden kunnen winnen. Weer lekker gevogeld. Weer gegeten met een gezellige groep mensen. Weer vreselijk gelachen met mijn maat. Volgend jaar ga ik weer met Job! ■

Het 'Chocomelincident'

door Job de Boer

Vrijdagavond 13 mei, 21:00 uur, het schemert en het is koud. Het weer is in korte tijd helemaal omgeslagen. Van witbier-weer naar warme chocolademelk-weer, bij de loeiende kachel, beeld ik me in.

Het dichtvallen van het houten hek aan de Oostelijke ingang van de Goilberdingenwaard brengt mij terug in de dure realiteit. Ik ben met mijn vriend en strijdmaat Daniël Beuker voor de vijftiende keer op rij de Big Day aan het doen. Ergens in ons onderbewuste hebben we allang besloten dat we dit jaar geen uur bij een verlaten hut op een kerkuil gaan wachten. Er lonkt deze avond nog maar één soort na de Goilberdingenwaard: Chimay Bruin. Belgisch bruin bier, gekocht tijdens de voorbereiding tezamen met een heel brood, wat beleg, Bifi-worstjes, vier Red Bull en paar mineola's. Daniël presteert het om deze vruchten 22 uur lang voor mandarijnen uit te schelden, maar dat terzijde.

Na een geslaagde eerste twee uur met rietgans en tafeleend in de Steenwaard, hopen we in de Goilberdingenwaard slaaptrek mee te pakken. Hiervoor moeten we wel naar de Lek lopen, daar hebben we de meeste kans op naar de Everdingenwaard terugkerende meeuwen, sterns en steltlopers. Het pad ernaartoe volgend zien we in de verte al snel twee exoten: NVWC-cabaretier Louis van Oort staat met zijn nieuwe teammaat - Big Day beroepshopper Dirk van Opheusden - te blauwbekken.

Dit was dus een goed idee, bevestig ik mijzelf. Daniël denkt er ook zo over en als een soort van 'indrinken' op het feest wat komen gaat, trekken we gebroederlijk één blikje Chocomel open. Al lopend nemen we om de beurt een slokje. Daniël mag wat ik noem de BTW, het laatste slokje. Vervolgens gooit Daniël het lege blikje op het gras en zegt bezwerend tegen mij: 'Deze raap ik op terugweg weer op hoor, maar dan hoef ik er nu niet mee te slepen'. Prima, denk ik.

De kou heeft ook zo 'n weerslag op onze blazen. We besluiten voor aankomst bij Louis en Dirk nog even 'wild' te plassen, ieder aan een zijde van het looppad. Er is toch niemand meer behalve die twee gasten. In de verte horen we een koekoek.

Zo'n beetje de hele Big Day doen we alles samen, dus ook urineren in het veld. Maar als we nèt lekker staan, horen we ineens voetstappen. Een vrouw loopt met een versnelde tred en afgewende blik, over het pad, tussen ons door. Oeps! Als ze buiten het zicht is durven Daniel en ik elkaar weer aan te kijken en lachen we besmuikt om wat zojuist gebeurde. De vrouw is ons dan alweer vergeten. Die windt zich op over het feit dat zij de troep van anderen mag opruimen en raapt het lege blikje Chocomel op.

Op naar de volgende vijftien jaar samen Big Day, Daan!

Big Day 2016 Mario en Berry: “Meedoen is óók leuk”

door Berry Lucas

Wat doe je zoal in de dagen voorafgaand aan de Big Day? Op gezette tijden op waarneming.nl kijken (die is opvallend leeg: houdt iedereen zijn waarnemingen onder de pet, net als wij?), een verkenningstochtje maken met je Big Day-partner, wat kansrijke strategieën doorspreken. Waar zitten die sneaky braamsluipers die we vorig jaar gemist hadden? Kun je een kerkuil vinden zonder in het holst van de nacht naar Zoelmond te moeten fietsen? Wat is de laatst bekende locatie van patrijzen?

W e krijgen bijna het idee dat we een goede kans maken met ons onfeilbaar systeem en onze bijna militaire strategie... maar dat is natuurlijk euforische zelfoverschatting. De concurrentie is moordend met duo's die al vanaf het begin van de Big Day-jaartelling strijdplannen maken om er met de Gouden Snip vandoor te gaan. Bovendien beginnen we al aardig de elektrische fietsen-leeftijd te naderen (ik althans met mijn pijnlijke knieën, Mario). We praten onszelf aan dat alleen al de voorpret en meedoen leuk is. Maar we hebben wel zoveel vogelaarstrots dat we niet aan het einde met de Blinde Vink willen afdruipen.

In aanloop naar de vrijdagavond loopt de spanning op. Het weerbericht heb ik al minstens tien keer gecheckt. Het dreigt nota bene het koudste Pinksterweekend sinds mensenheugenis te worden. Beroerd weer wordt zo langzamerhand een typisch Big Day verschijnsel.... Ik zoek mijn al maanden opgeborgen handschoenen op, en ook de lang ongebruikte regenkleding en paraplu gaan alvast in de fietstassen.

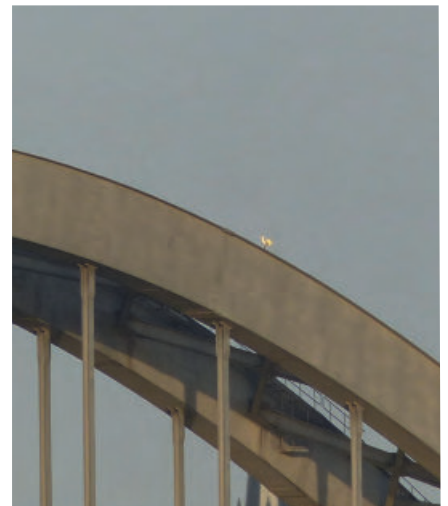
Dan, aan de start van het Big-etmaal, staan we op scherp. Vier van de vijf teams zetten meteen de sprint in van De Steenuil naar de hotspot van het moment, de plasjes in Lazaruswaard. Dat tikt meteen al lekker aan met diverse water- en weidesoorten. Zelfs de slobeend, notoire afwezige op de Big Day, kan meteen al afgevinkt worden. Geheel volgens traditie steken we over naar de Steenwaard. Veldleeuwerik, graspieper en bruine kiekendief kun je beter maar meteen in de pocket hebben. Een man tafeleend die Mario er tussen de kuifeenden uit scoopt, is een leuke bonus. Purperreiger en roerdomp blijken een *nice try*. Mario ontdekt zowaar een 'goudhaan' op de spoorbrug, een hoopvolle verwijzing naar het ultieme goud? De slechtvalk, twee keer gezien de afgelopen week, laat het op die plek nu verdorie afweten.

De avondscore loopt verder gestaag op. In de Baarsemwaard en Goilberdingerwaard druppelen de soortjes binnen. Cetti's zanger, blauwborst, sprinkhaanzanger en rietzanger zingen gelukkig goed, maar dat doen ze voor de anderen natuurlijk ook. In de schemer fietsen we naar de Kooiweg.

Niet de afgelopen week door ons gehoorde bosuil, maar toch weer de kerkuil laat zich horen op de bekende plek met een korte hese schreeuw. De bosuil laat het tegen middernacht ook afweten in en rond de Plantage. Dat we alle andere uilen nergens op ons conto kunnen schrijven, wordt de grootste frustratie van onze Big Day.

De volgende ochtend slapen we uit tot 4:30 u. Dat is toch nog mooi op tijd voor de altijd vroege zwarte roodstaart bij het station. Die hebben we als langslapers ook weleens gemist. Even later volgt de braamsluiper (pffff!) en een prachtig zingende nachtegaal aan de Parallelweg-oost. Op weg naar het Tichelterrein in Buren begint de voorspelde gure noordenwind al aardig op te steken, gelukkig nog wel in de rug. Ruisende bomen overstemmen de vogelgeluiden. Maar in een bosje aan de Groenestraat pik ik toch een iel, maar onmiskenbaar trillertje op: fluitier! Dat is meteen onze Soort van de Big Day 2016. De Put van Buren levert onder meer als *musthaves* havik en waterral op. Op de terugweg richting Regulieren zien we bij Buurmalsen grote lijster en sperwer (later zelfs nog drie!), en worden we getrakteerd op onze eerste spotvogel. Die zouden we vervolgens op nog twee plekken horen. Voor mij was dat ook voorlopig de laatste keer: de spotvogel lijkt vreemd genoeg bijna uitgestorven dit voorjaar rond Culemborg.

Goudhaantje op de brug. Maar helaas geen slechtvalk.

Bontbekplevier. Foto Andreas Trepte, www.photo-natur.de - Wikimedia Creative Commons

Kleine bonte specht, vorige week zo mooi gehoord, laat zich (weer) niet horen of zien. Aan de Oude Hoewenseweg gaan we een uitnodigend knotwilgenlaantje in op zoek naar ringmus. Maar als verrassing vliegt een rode wouw op die ook nog een mooie show geeft! Yes! En vervolgens zit er toch ook een groepje ringmussen bij een van de boerderijen. Een bloemrijk paardenweitje is goed voor de eerste roodborsttapuit. We zitten dus al aardig in de *R-flow*, dus bedenken we welke R-soort er nu dan zal volgen. En jawel, even later aan de Zeedijk zit een donkere, voor ons bijna zwarte kwikstaart op de weg. Een rouwkwikstaart?! De volgende R, dat moet bijna wel.... Aan het eind van de dag zal onze waarneming aan de hand van de foto's genadeloos getorpedeerd worden door de *peers*. Er zijn blijkbaar nog wel meer kenmerken nodig voor het vaststellen van een zuivere rouw... Hadden we ons dus schuldig gemaakt aan een typisch staaltje van etnisch profileren. Een smet op ons blazoen en een streepje minder dus.

Mario mist een ijsvogel die luid roepend over zijn hoofd vliegt, en blijft zich diep schamen voor zijn onoplettendheid, tot we de soort later die dag toch nog zien, bij het nest aan Werk aan 't Spoel. De Driftsteeg levert weliswaar een boompieper op, en wielewaal hadden we ook al in de Regulieren, maar een paapje zien we over het hoofd, zo blijkt bij de eindscores (nog afgezien van roodpootvalk en smelleken). Gelukkig roept er kort een appelvink op dezelfde plek aan de Zeedijk als vorig jaar. Vogels zijn zo

voorspelbaar...

De nieuwe waterberging aan de Holderweg is tegenwoordig ook een verplicht nummer. Mario de virtuoze ringenlezer (*Lord of the Rings* noemen we hem al) maakt zijn faam waar. Hij zet de scoop op de kleine plevieren (*little ringed plover*) en ontdekt dat twee ervan bontbekplevieren (*common ringed plover*) zijn.

Het loopt lekker de hele dag zo door. Zit er nog een ereplaats in? Het enige stevige buitje bij De Waai deert ons niet, vooral omdat we daar nog een dodaars op basis van voorkennis oppikken.

Het einde van de Big Day nadert. Mario, nog vol energie, houdt me op de been/fiets met een zak Snickers. Ik giet de laatste druppels koffie uit mijn thermoskan om kwiek te blijven. Patrijs in Parijsch - het zou de titel van een boek kunnen zijn - lukt ook na lang zoeken niet, gele kwikstaart in de akker daar uiteindelijk wel. Wat zullen we doen, verder zoeken naar die boomklever in de Plantage, of de gekraagde roodstaart nog een keer proberen? De eerste laat zich tenslotte horen, de tweede niet.

Om vijf uur bij Gerrit Jan thuis leveren we ons lijstje in bij de jury. We eindigen op de vierde, één-na-laatste plek met 96 soorten. Rietgors en kleine karekiet zijn we stom genoeg vergeten te noteren (door uitputting en slaapgebrek?) ...dus de informele score is eigenlijk 98. We zijn in ieder geval tevreden met de evenaring van onze score van vorig jaar. En met de belevenis van de Big Day. En met de fysieke prestatie van 115 kilometers die we volgens de GPS-watch van Mario fietsen-lopend-struinend hebben afgelegd in de Grand Prix van Culemborg (één soort per kilometer is de target voor volgend jaar, heeft Mario nu voorgesteld). Gerrit Jan, Jandirk en Max, gefeliciteerd met jullie overwinning op 14 mei! ■

Het circuit van Mario en Berry op de Big Day, 13 en 14 mei

Waargenomen soorten Big Day

soort	aantal teams	soort	aantal teams
AALSCHOLVER	5	LEPELAAR	4
APPELVINK	2	MATKOP	4
BERGEEND	5	MEERKOET	5
BLAUWBORST	5	MEREL	5
BLAUWE REIGER	5	NACHTEGAAL	2
BOERENZWALUW	5	NOORDSE GELE KWIKSTAART	1
BONTBEKPLEVIER	3	OEVERLOPER	5
BOOMKLEVER	5	OEVERZWALUW	5
BOOMKRUIPER	5	OOIEVAAR	5
BOOMPIEPER	4	PAAPJE	2
BOOMVALK	1	PATRIJS	3
BOSRIETZANGER	5	PIMPELMEES	5
BOSUIL	3	PONTISCHE MEEUW	1
BRAAMSLUIPER	5	PURPERREIGER	1
BRANDGANS	5	PUTTER	5
BRUINE KIEKENDIEF	5	REGENWULP	1
BUIZERD	5	RIETGANS	2
CANADESE GANS	5	RIETGORS	5
CETTIS ZANGER	5	RIETZANGER	5
DODAARS	3	RINGMUS	4
EKSTER	5	RODE WOUW	1
FITIS	5	ROEK	5
FLUITER	1	ROODBORST	5
FUUT	5	ROODBORSTTAPUIT	5
GEKRAAGDE ROODSTAART	2	ROODPOOTVALK	1
GELE KWIKSTAART	4	SCHOLEKSTER	5
GIERZWALUW	5	SLOBEEND	5
GOUDHAANTJE	1	SMELLEKEN	1
GRASMUS	5	SPERWER	5
GRASPIEPER	5	SPOTVOGEL	4
GRAUWE GANS	5	SPREEUW	5
GRAUWE Vliegenvanger	4	SPRINKHAANRIETZANGER	4
GROENE SPECHT	5	STAARTMEES	4
GROENLING	5	STEENUIL	3
GROTE BONTE SPECHT	5	STORMMEEUW	4
GROTE LIJSTER	4	TAFELEEND	2
GROTE MANTELMEEUW	1	TAPUIT	2
GRUTTO	5	TJIFTJAF	5
HAVIK	4	TORENVALK	5
HEGGEMUS	5	TUINFLUITER	5
HOLENDUIF	5	TURELUUR	5
HOUDUIF	5	TURKSE TORTEL	5
HUISMUS	5	VELDLEEUWERIK	4
HUISZWALUW	5	VINK	5
IJSVOGEL	5	VISDIEF	5
KAUW	5	VLAAMSE GAAI	5
KERKUIL	2	VUURGOUDHAAN	2
KIEVIT	5	WATERHOEN	5
KLEINE BONTE SPECHT	1	WATERRAL	3
KLEINE KAREKIET	5	WIELEWAAL	5
KLEINE MANTELMEEUW	5	WILDE EEND	5
KLEINE PLEVIER	5	WILDE ZWAAN	1
KNEU	4	WINTERKONING	5
KNOBBELZWAAN	5	WINTERTALING	1
KOEKOEK	5	WITTE KWIKSTAART	5
KOKMEEUW	4	WULP	2
KOLGANS	2	ZANGLIJSTER	5
KOOLMEES	5	ZILVERMEEUW	5
KRAKEEND	5	ZWARTE KRAAI	5
KUIFEEND	5	ZWARTE ROODSTAART	5
KWARTEL	1	ZWARTKOP	5

Fitis, lepelaar, vink, bosrietzanger. Foto's Berry Lucas

Een wilde tuin op woeste grond

door Frans Waroux

Foto's Cees van Appeldoorn

Wat waren we in 1986 als NVWC blij en gelukkig dat we zo'n mooie locatie mochten gaan bewonen. Het voormalig Ketelhuis van de wijkverwarming op Terweyde. Een grote ruimte die we gingen delen met toen de Ziekenomroep en niet veel later Stad Radio Culemborg. En wat kregen we er een mooie tuin bij. Nou ja, mooi was anders maar we zijn er vanaf die tijd met de Klusgroep flink tegenaan gegaan.

Er werd een 'plan van aanpak' gemaakt en heel veel later werd er van het eerder verkregen legaat een mooie vijver aangelegd. Wekelijks werd deze tuin bijgehouden en de ruimte eromheen vrijgemaakt van zwerfvuil. Heel veel kassabonnetjes, heel veel verpakkingen. Ook de achtergelaten rommel bij de vuil-, papier- en kledingcontainers was vaak een bron van ergernis. Maar de tuin zelf werd een soort van klein paradijsje. Bij de laatste planteninventarisatie hebben we 167 soorten kunnen noteren, waaronder zelfs enige spontaan opgekomen orchideeën. We schrokken ons daarom een hoedje toen ons het bericht bereikte dat het gehele Ketelhuis, voor ons "De Ketelvink" op de schop zou gaan. Een besluit waar niet aan viel te tornen. We moesten op zoek naar een andere, geschikte clubruimte. Meer dan tien locaties zijn in dat verband door een groepje mensen bezocht. Overal was wel wat mee. Uiteindelijk viel de beslissing. We zouden voorlopig onze intrek gaan nemen in de kelder van de Salaamander. Ja, u hoort het goed. In een kelder. Als mollen onder de grond. Persoonlijk voorzag ik het naderende einde van de NVWC.

Er kwam een redactioneel stuk in de Culemborgse Courant waarin de verhuizing van de NVWC uitvoerig werd beschreven. Het was dat artikel wat de directe aanleiding was voor de Scouting Groep Sint Stanislaus om contact met ons op te nemen. "Of het wellicht een mogelijkheid was om bij hen, aan de Steenovenslaan vlakbij het veer, een ruimte te huren".

Om kort te gaan. Er volgde een gesprek en iedereen bij de NVWC die direct bij de verhuizing was betrokken, was direct helemaal om. Er werden concrete afspraken

gemaakt en binnen no-time was er een deal gesloten. De verhuizing naar de Salaamander werd afgeblazen en alles werd gericht op een verblijf in een ruimte van de Scouting Groep.

Een meer dan prettige bijkomstigheid was dat er tussen het pad naar de paardenmanege en het hek rond het Scoutingterrein een mooi stuk, weliswaar vervuilde grond lag. We zouden als Klusgroep hier weer een aantrekkelijke tuin van kunnen maken.

Vorig jaar al hebben we aan het begin een stukje geëgaliseerd en wat gemengd zaaigoed aan de grond toevertrouwd. En dit op onze manier met wat kleine paaltjes afgezet. De week daarna zagen we tot onze verbazing dat het gehele stuk tot helemaal achterin door een tractor was kaal gemaaid. Niet enkel de bossen

brandnetels en bramen waren verdwenen maar de tractor was ook gewoon over ons bewerkte en ingezaaide stukje grond gereden. Alle paaltjes waren diep in de grond verdwenen. We waren op dat moment sprakeloos.

De actie die daarop volgde, was een gesprek aangaan met het bestuur van de Scouting. Het bleek dat een van de ouders van een lid van de Scouting twee keer per jaar even met zijn tractor het gehele stuk kwam maaien en afvoeren. Wij hebben spontaan aangeboden dit maaiwerk voortaan in ons eigen beheer te doen.

We hebben intussen een composthoop aangelegd er zijn tot aan de helft van deze weide snipperpaden aangelegd. We hebben nu al zo'n 30 verschillende, inheemse struiken geplant. De twee al aanwezige fruitboompjes, een appel en

een peer, zijn gesnoeid en voorzien van steunpalen. De rij ook al aanwezige knotwilgjes zijn gesnoeid en ook de knotwilgen die het terrein van onze burens, de jeu de boules club, omzomen, zijn van hun takkenlast ontdaan. Van de takken die daar vanaf kwamen, is onze weide nu volledig omzoomd met een fraaie takkenhaag. En ook is er met behulp van de jeugdgroep een mooi insectenhotel geplaatst.

Kortom, we kunnen met weemoed terugdenken aan de tuin rondom de Ketelvink maar we hebben daarvoor in de plaats iets terug gekregen waar de Klusgroep echt heel veel energie in kwijt kan en wat op termijn zeker net zo mooi of misschien wel mooier gaat worden dan wat we aan de Middelcoopstraat hadden.

We kunnen ons voorstellen dat u best wel nieuwsgierig bent geworden. Kom gerust eens kijken. Elke woensdagochtend is de Klusgroep aanwezig om alle voorkomende klussen te klaren en de tuin in een optimale conditie te krijgen. Drink gezellig een kopje koffie met ons mee in een echte natuurtuin waar het soms best een beetje rommelig is maar waar we nu al een scala aan vogels zien en horen. Met recht een schot in de roos waar de gehele club heel erg tevreden over is. ■

Waar komt die naam vandaan? ????

Culemborg en de Heilige Barbara - Het Barbarakruid

door Ellen Geleedst

Culemborg heeft een band met de Heilige Barbara. Misschien was dat bij menigeen latent aanwezige kennis, omdat we hier in de stad enkele kerken hebben die naar haar vernoemd zijn. Maar sinds dit jaar kan niemand er meer omheen. We hebben nu namelijk een heus Barbara-festival.

Reeds gestart op zaterdag 28 mei gaat het door tot maar liefst 10 juli. Dagelijks zijn er kunstzinnige activiteiten, op het gebied van onder meer muziek, meditatie, rondleidingen en poëzie. Voor elk wat wils, zullen we maar zeggen. Hoewel... Wordt er ook aandacht besteed aan de natuur? Aan het Barbarakruid dan, welteverstaan?

Familie van het Barbarakruid

Op de website van het festival niets van dat al. Geeft niet, hoor, want ieder heeft zo

zijn eigen invalshoek en het festival is veelzijdig genoeg. Daarom duik ik maar even in deze lacune. Allereerst: het plantje waar het over gaat. Of eigenlijk, de plantenfamilie. Want er bestaat binnen de grote familie van kruisbloemigen een familie met de wetenschappelijke naam *Barbarea*, de Barbarakruiden.

In Nederland zijn er drie inheemse soorten: het Stijf Barbarakruid (o.a. langs de Dinkel en de Regge), het Gewoon Barbarakruid (gewoon, dus ook bij ons in het rivierengebied), en het Bitter Barbarakruid (maar daarvan zegt de Flora dat deze soort onvoldoende in kaart is gebracht in Nederland). Laten we ons daarom beperken tot het Gewoon Barbarakruid, het *Barbarea vulgaris*.

Deze gele kruisbloemige komt voor op vochtige, wat vruchtbare grond. Ook wel op verstoorde grond, maar daar blijft ze vaak niet lang standhouden. Lielingsplaatsen zijn taluds van spoordijken en rivierbeddingen. Dat klinkt al heel Culemborgs, nietwaar? Daarom is de plant hier ook beslist te vinden. Het is een tweejarige plant, die overwintert met groenblijvende bladrozetten. Dat gegeven houdt ook verband met de naamgeving.

De Heilige Barbara

Goed, er is dus een Heilige met de naam Barbara. Wat weten we van haar? Als we dat helder hebben, kunnen we misschien ook gaan uitkomen op een logische verklaring van de naam van ons plantje.

Barbara leefde waarschijnlijk in de vierde eeuw, al zeggen sommigen ook de tweede eeuw. Dat is in ieder geval lang geleden en daarom zijn de legendes over haar dan ook beter bewaard gebleven dan historische feiten. Dat vond ook de R.K. kerk, die haar in 1969 uit de officiële heiligenkalender heeft geschrapt. Maar de overlevering vertelt ons dat ze leefde in Nicomedië in klein Azië. En als zoveel van deze vroege heiligen had ze een vader die het niet kon verkroppen dat zijn dochter tot het christendom bekeerd was.

Wel sloot hij haar op in een toren om haar te beschermen tegen de vele jonge mannen die met haar wilden trouwen.

Maar om haar te straffen voor haar bekering, liet haar vader haar elke dag folteren. Alleen genazen de wonden elke nacht weer op miraculeuze wijze. Toen de bruid haar daarom maar eigenhandig onthoofdde, werd hij zelf dodelijk getroffen door de bliksem.

Barbara wordt gezien als een van de veertien helpsters in nood en kon worden aangeroepen bij brand, bliksem en storm. Ook is ze beschermster van mensen met gevaarlijke beroepen, zoals mijnwerkers, brandweer, smeden, explosievenruimers en zo nog een heleboel categorieën.

Die explosievenruimers hebben natuurlijk ook weer een band met Culemborg, doordat zij jaren gevestigd zijn geweest in fort Werk aan het Spoel. Er was daar ook een plaquette van de Heilige Barbara, die - inmiddels wat verhuizingen verder - nu hangt bij de EOD in de voormalige vliegbasis Soesterberg. Daarnaast is ze

officieel beschermheilige van Culemborg en Vreeswijk. In Nederland zijn er twaalf kerken aan haar gewijd, waarvan er drie in Culemborg staan (de protestantse, de Rooms-katholieke en de Oudkatholieke kerk).

De naam Barbarakruid

Zoals het terughalen van historische feiten over heiligen lastig is, is ook het herleiden van de herkomst van de naam van een plantengeslacht niet eenvoudig. We weten wel dat de familienaam Barbarea dateert uit de vroege middeleeuwen. Toen werden in de oudheid nog niet op naam gebrachte soorten vaak naar een heilige genoemd.

Het Barbarakruid is rijk aan vitamine C en werd ook wel gebruikt tegen scheurbuik. Juist in de winter, als andere kruiden onvindbaar zijn, kan het Barbarakruid nog als sla worden gegeten. Het feest van de Heilige Barbara (in Zuid-Limburg tot ver in de vorige eeuw een vrije dag in verband met haar rol als beschermer van de mijnwerkers) wordt op 4 december gevierd. Misschien werd het kruid daarom wel als een 'redder in nood' gezien en gekoppeld aan de naam van de Heilige Barbara. Helemaal zeker weten zullen we het niet, maar ik vind het een redelijke verklaring.

Nog altijd is het Barbarakruid geschikt om in de keuken te gebruiken. Dat past uitstekend in de duurzame trend van eten van dichtbij. Het is volgens de website van Anne Tannes Kruidenklets, een Belgische site over kruiden en het aanleggen van kruidentuinen, prima door de sla te doen, te mengen met zachte kaas en te stoven met spinazie samen (half spinazie, half Barbarakruid). Ik geloof dat ik deze winter toch eens op zoek ga naar die rozetten. Dat past wel mooi in zowel het historische als het ecologische perspectief als je in Culemborg woont! ■

Barbarakruid. Foto Philipp Weigell (commons.wikimedia)

Dagtocht zeevogels Noordzee vanuit Neeltje Jans

Op zondag 23 oktober houdt Delta Safari een vaartocht naar de Noordzee met als doel het waarnemen van zeevogels en mogelijk zeezoogdieren.

De vogelwerkgroep van de Natuur & Vogelwacht Culemborg zal hierop aanhaken. In september en oktober vindt grotendeels de trek van zeevogels in de richting van de overwintergebieden plaats. Tijdens harde noordwestenwind is hier het nodige van te zien langs de Nederlandse kust op de zeetrekposten. Een andere manier om deze vogels te zien, is een trip te maken naar de voedselgebieden op de trekroute.

Middels een redelijk vroege start zullen we een groot deel van het daglicht in het optimale zeevogelgebied zijn. Dus op tijd vertrekken (rond 7.30 vanuit Neeltje Jans) en aan het eind van de middag (rond 17.00) weer terug. In voorgaande jaren werden op deze tocht meerdere soorten jagers en pijlstormvogels gezien.

Kortom, dit is een unieke kans om een te kijken wat er zich zoal achter de horizon afspeelt.

De kosten voor deze tocht bedragen € 50 per persoon. De NVWC heeft 20 van de 50 beschikbare plaatsen in reservering staan.

U kunt zich opgeven bij Martin Heerschop (martin.heerschop3@gmail.nl) of via het bestuur (bestuur@nvwc.nl). Uw reservering is pas definitief nadat het inschrijfgeld is betaald aan de penningmeester van de NVWC (IBAN NL53 TRIO 0781404312).

Martin Heerschop
Secretaris NVWC
Tel. 06 26041261

Een prachtig NVWC-kamp te Rosnay, La Brenne

Een vervolg waard

door Yme Jan Bosma

Groep op weg naar Etang Cistude (foto Yme Jan Bosma)

NVWC-kamp La Brenne, mei 2015

Ik kan beginnen met te stellen dat het een goed en gezellig kamp was. Alleen het weer viel wat tegen en had net iets droger en warmer gekund. Het klikte goed. Iedereen kwam met een goed humeur en bleef dat humeur ook houden.

Op donderdag 30 april (vertrokken op woensdag 29 april en gereden via Calais, Rouen en Tours) kwamen wij op de camping in Rosnay, Les Millots, aan. Een groot deel van die dag heeft het geregend. Die regen heeft, met wat onderbrekingen, tot zondagmiddag 3 mei geduurd.

Elke dag waren er excursies: voor liefhebbers van planten, van vlinders en libellen, van kevers, torren en andere insecten en van vogels. Dit alles met bezieland regelen door Kars. Uiteraard waren de echte vogelaars eigengereid en gingen soms al voor dag en dauw en als het moest in de regen op pad.

Jaaike ging meestal met de planten- en vlinderliefhebbers mee, ik meestal met de vogelaars. Niet dat ik veel van vogels weet maar ik vind het leuke dieren, zeker als ze wat groter zijn en op zicht zijn te herkennen. Geluid lukt niet zo goed. Gerard heeft verwoede pogingen gedaan om het me te leren. Was het krassen, brabbelen of roddelen? Helaas houd ik het niet bij, zou beter zijn, maar ik vond het leuk en ben de vogelaars Johan, Gerard en Han er dankbaar voor. We hebben tenslotte onder andere de bijeneter en de topper gezien. Niet één bijeneter maar zeker een stuk of tien, vijftien. Trouwens, deze groep kan ook goed banden plakken en heeft de juiste spullen bij zich.

Een grappig incident was dat Han tijdens het fotograferen zijn (pen)litho-batterijen in het hoge gras verloor. Gelukkig hebben we ze vrij snel kunnen vinden zodat Han niet onthand was.

Één dag ben ik mee geweest met de 65-plus-excursie onder leiding van Annette. Met zijn vieren (Frans, Wim, Annette en ik) op pad. Eerst een inspectie van de B&B

van Frans en Wim gedaan en daarna op zoek gegaan naar planten, de 'ouwetjes' elektrisch ondersteund, de 'jonkies' op eigen kracht. Heerlijk. Onder andere tongorchissen en harlekijnen gezien.

Op 4 mei storm gehad. Beheerster van de camping kwam langs om te melden dat er onweer en storm werd verwacht. Van onweer niets gemerkt maar wel van storm, de hele nacht door. Gelukkig geen schade aan de tenten. Als gevolg van de storm moest na ruim een half uur in allerijl het vlinderlaken in veiligheid worden gebracht.

Een nacht eerder wel schade want een tak is door de voorkant van de tent van Johan en Gerard gegaan.

Aan alles komt een keer een eind en zo ook aan dit kamp. Jammer maar het is niet anders. Op zaterdag 9 mei zijn we aan het einde van de morgen vertrokken. We zijn niet direct naar huis gegaan. Eerst hebben we bij mijn zus, die vlak bij Amboise woont overnacht. De volgende dag zijn we verder gegaan en weer langs Tours, Rouen en Calais.

La Brenne trois

door Ruud Post

Op zo'n 250 kilometer ten zuiden van Parijs ligt Parc Naturel Régional la Brenne, dat zich kenmerkt door een gevarieerd landschap. Noordelijk het gevarieerde landschap van heide, bossen en weiden gelegen tussen de meren en vennen, waarvan rond de 1.200 stuks. Ten zuiden overheerst glooiende houtwallen- en kalklandschappen, met veel bos en kleine weilanden. De Fransen noemen La Brenne "Le mystérieux Pays des Milles Étangs" ("het geheimzinnige land van de duizend meren"). La Brenne. Een natuurparadijs, dat inmiddels erg bekend is bij de NVWC.

Voor de derde maal is de keuze gevallen om het jubileumkamp, nu ter ere van het veertigjarig bestaan van de vereniging, hier in het kanton Le Blanc op te slaan.

De tweede kampvergadering zo vlak voor het vertrek had meer weg van een reünie. Om maar even aan te geven dat de op- perbeste stemming bij de kampgangers er meteen in zat. Veertien van de 25 deelnemers zien La Brenne in dit verband voor het eerst. Vier deelnemers hebben alle drie de jubileumkampen meegemaakt en een zevental deelnemers is voor de tweede keer mee.

Naarmate de datum van vertrek dichterbij kwam werd de weersverwachting voor het gebied steeds minder. Zo slecht zelfs dat voor de geplande week ons alleen pluie en nog eens pluie te wachten stond. Omdat wij zo tegen vier uur in de middag wilden aankomen vertrok het convooi "Famille Poste" zaterdag om zes uur 's ochtends met twee auto's naar de camping Municipal Les Millots in Rosnay. Vincent in auto 2, met een aanhanger met algemene spullen, de kooktent en de beide fietsen van Wim en Frans. Ondergetekende en Tiny, met onze twee kooikerhondjes in de auto en daarachter gehangen onze vouwwagen.

De reis verliep voorspoedig. Met een flauw zonnetje reden wij Nederland uit. De geplande koffiestop kwam niet in het zuiden van België maar drie kwartier rijden voorbij de Belgisch-Franse grens. Domweg reed ik de laatste gelegenheid in België voorbij met de gedachte dat er nog een gelegenheid kwam voor de grens. Parijs werd met drie kwartier vertraging gerond zodat de

lunch later dan gepland genuttigd kon gaan worden. Naarmate Rosnay naderde begon de lucht ernstig te betrekken en met nog een klein uur te rijden vielen de eerste druppels op de voorruit. Het was kwart over vijf 's middags en het was net even droog, toen wij de auto's op het terrein neerzetten. Na een warme ontvangst werd de (kook)tent vlug uitgepakt en wij volgden dit voorbeeld met onze vouwwagen. Net voor het eerste buitje echt doorkwam stond ons onderkomen. Tussen de buien door liet de champignonsoep van Wim (R) zich door iedereen goed smaken. Belangrijker is dat de sfeer er meteen er goed inzat en naast de regen hing er al iets in de lucht, het gevoel van 'het wordt iets bijzonders' dit jaar.

Vroeg in de avond gingen de meeste kampgangers, vermoeid van de reis, op zoek naar hun slaapzakken. Niet veel later op de avond begon het weer zachtjes te regenen. Wat nog de hele nacht zo zou blijven.

De volgende morgen was het weerbeeld niet verbeterd. Eerder verslechterd. Het duurde niet lang of de buiigheid ging over in regen. De gemeenschappelijke grote tent werd nu zeer gemist. Geen dak boven je hoofd. Als een kudde koeien kropen de kampgangers bij de ingang van de kooktent naar elkaar toe en stapelden de paraplu's tot een luifel. Het mooie van dit systeem was dat niemand echt nat hoefde te worden. Vincent, die zich op de kampvergadering had gemeld voor de functie van technisch support, had een idee. Hij liet de kampgangers de nodige reservematerialen van de tenten verzamelen en met het dekzeil van de bagagekar als basis, creëerde Vincent een geweldig regendak met een prima afschot. Het was zo efficiënt dat de kampgangers droog en comfortabel hun eerste ontbijt kon nutti-

gen. Behalve Vincent, want die was inmiddels door het vele hemelwater tot op de draad doorweekt. De grond voor de ingang van de kooktent was inmiddels behoorlijk verzadigd. Het was dusdanig zumpig geworden, mede door het vertrappen van de grond, dat het idee kwam om de kooktent te gaan verplaatsen. Wat later op de dag ook collectief ten uitvoer werd gebracht.

Excursies

Voorgaande kapedities waren de (wandel)excursies rondom Rosnay, zeg maar meer ten noorden, georganiseerd. In de uitvoering van La Brenne Trois werd meer de zuidkant van Rosnay bezocht. Ter oriëntatie, meer de rijrichting van le Blanc, waar veel bossen maar ook kalkveldjes te vinden zijn met als rijkelijke vegetaties, de orchideeën. De aparte vogelexcursies gingen veelal de richting op noordelijk van Rosnay en werden voornamelijk fietsexcursies. Voor ons in dat opzicht een probleem, want onze honden, die ook mee waren, wandelen liever. (En ze hebben genoten! Volgende keer willen ze weer mee! Woef!)

De eerste dag, zondag, werd een collectieve excursie naar Maison de la Nature georganiseerd. Het openen met een collectieve excursie lijkt bijna een traditie voor een jubileumkamp. De regen was inmiddels opgehouden zodat de gemeenschappelijke excursie meer dan relaxed het ochtendprogramma heeft kunnen volbrengen en de eerste waarnemingen op de lijsten konden worden genoteerd. Kortom het feest was begonnen. Wat erg opvalt is dat de soortenlijsten erg groot en divers zijn geworden. Dat zegt natuurlijk veel over de kennis van de aanwezigen.

foto: Wim Kievit

Gezien in La Brenne, mei 2015

LIBELLEN/JUFFERS

azuurwaterjuffer
beekrombout
blauwe breedscheenjuffer
bosbeekjuffer
bruine winterjuffer
gewone overlibel
glassnijder
keizerlibel
lantaarntje
oostelijke witsnuitlibel
Plasrombout
platbuik
smaragdlibel
variabele waterjuffer
viervlek
vroeg glazenmaker
vuurjuffer
zwevende heidelibel

BIJEN/WESPEN

aardhommel
akkerhommel
europese hoornaar
graafbijen sp.
grote koekoekshommel
langhoornbij
polistes dominulus

SPRINKHANEN/KREKELS

bramensprinkhaan juv.
gr. groene sabel sprinkaan juv.
sabelsprinkhanen sp. Juv.
veldkrekkel

NACHTVLINDERS

aangebrande spanner
boterbloempje
brandvlervlinder
bruine daguil
bruine sikkeluil (rups)
donker klaverblaadje
donkere marmeruil
draak
dwerghuismoeder
espenblad
gamma-uil
geel beertje
gele eenstaart
gelobd halmuitje
gestippelde oogspanner
getekende gamma-uil
gewone heispanner
glasvleugelpijlstaart
grijsbandspanner (rups)
groot avondrood
grote beer (rups)
haarbos
hagedoornvlinder
hoekstipvlinder (rups)
kameeltje
klaverspanner
kleine beer
kleine groenbandspanner
korstmosschanter
kroonvogeltje
lieveling
meldevlinder
melkwitte zomervlinder
mendicabeer
meriansborstel
nachtpauwoog
papegaaaitje
rietvink
ringspikkelschanter
sint-jacobsvlinder
sint-janskruidblokschanter
tweevlekschanter
veelvraat
vroeg bremschanter
witte grijsbandschanter
witte tijger
zilveren groenuil
zuringuil

Fourage (zeven ontbijten en zeven diners)

Het blijft een ieder verbazen hoe goed en smaakvol er (weer) gekookt werd. Marcaroni a la carte, Fusilli di Bosco maar ook andere zeer exotische smaakvolle recepten werden afgewerkt, allen van uitstekende kwaliteit. De tijd van alleen maar stampotten ligt zeker achter ons. Wim (R), toch al populair door zijn culinaire champignonsoep, ging de uitdaging aan om een uitgebreid visgerecht uit te werken dat zeker niet zou misstaan in een restaurant naar keuze. Heel ambitieus en zeer geslaagd. Helaas gaf Wim meteen na het eten wel aan dat dit echt een eenmalig gelegenheidsmenu was. In het vervolg moeten wij naar Wim's zeggen, toch meer rekenen op een wat soberder diner van zijn hand.

La beauté de la nature des expériences

Mag La Brenne, door de Fransen "Le mystérieux Pays des Milles Etangs" genoemd worden, voor de NWWC kampgangers is het "La terre mystérieuse de la beauté de la nature des expériences" (het geheimzinnige land van de prachtige natuurbelevingen). Het "prachtig zijn" getuigen de waarneminglijsten. Bekijk ze rustig want er zijn hele mooie en bijzondere waarnemingen gedaan. De (lange) lijst van de planten (152) is door Leo volledig gemaakt en de hoogtepunten zijn kort en bondig gepresenteerd. Voor mij zijn het de Affodil en de vele orchideeën die een onwisbare indruk hebben gemaakt. Annette heeft zich ontfermd over de nachtvinders (47) en heeft daarmee de lijst compleet gemaakt. Gedurende het kamp is het toiletgebouw 's avonds laat

en 's nachts juist voor de nachtvinders regelmatig bezocht. Op een avond zijn de (nacht)vinders gelokt door middel van een lichtval. Het blijkt dat het boterbloempje, glasvleugelpijlstaart, hagedoornvlinder, rietvink en sint-jacobsvlinder de enige vinders zijn die ook tijdens de vorige editie van het jubileumkamp 2005 waargenomen zijn. Kars heeft 37 dagvlinders op de lijst staan, waarbij de parelmoervinders de lijst mooi sieren. Maar er staan meer mooie waarnemingen op de lijst. De reptielen en amfibieënlijst is door Leo compleet gemaakt. Zeer opvallend is de uitgebreide lijst van de kevers en wantsen. Wim heeft er veel tijd ingestoken om deze lijst te promoten tot zeer indrukwekkend. 125 kevers en wantsen. Dan te weten dat in 2005 (slechts) vijftien kevers en drie wantsen op de lijst voorkwamen. En dat komt echt niet alleen door het weer. Op de lijst van de vogels (125) staan weer mooie soorten. De reigers (Zilverreigers groot - klein) verzorgden de achtergrondgeluiden tijdens de maaltijden. De reigers waren niet de enige die verantwoordelijk waren voor het concert. De hop, nachtegaal, bos en dwergooruil maar ook de laatvliegers lieten zich met grote regelmaat op het kampeerterrein horen, al dan niet tijdens het eten.

La Brenne blijft een uniek gebied om zeker terug te komen, maar of dit ook te gebeuren staat in 2025? Ik ben er van overtuigd dat, zou je het de kampgangers van 2015 vragen, je een volmondig Oui te horen krijgt. Uitvoering La Brenne trois is in vele opzichten een bijzonder mooi jubileumkamp geworden door de vele mooie waarnemingen maar ook door de grote saamhorigheid met de daaruit voortvloeiende gezelligheid.

Lunch aan de voet van de rots (foto: Yme Jan Bosma)

Dagvlinders in La Brenne

door Kars Veling

Dagvlinders zijn mooiweer-beesten. Dat we er de eerste dagen maar weinig zagen is dus niet vreemd. Maar zodra de zon zich liet zien en de temperatuur omhoog ging kwamen ze volop tevoorschijn. En er zitten veel soorten daar. Als je ziet dat we bij Culemborg de afgelopen 25 jaar zo'n 25 soorten hebben gezien, dan is 28 soorten in een weekje zeker niet slecht. Hier de lijst met de soorten die we hebben waargenomen. Van de schuingedrukte soorten is een foto opgenomen.

*Aardbeivlinder (foto: Kars Veling)
In lage aantallen gezien: tijdens vier dagen slechts 7 vlinders*

*Bruine vuurvlinder (foto: Kars Veling)
De bruine vuurvlinders waren allemaal kakelvers, dus net uit de pop*

*Adonisblauwtje (foto: Kars Veling)
Een prachtig vers vrouwtje zat bij Merigny*

*Citroenvlinder (foto: Kars Veling)
Tijdens alle excursies waar zon was zagen we wel citroenvlinders patrouilleren*

*Boswitje (foto: Kars Veling)
Boswitje was de meest waargenomen dagvlinder tijdens het kamp*

*Eikenpage (foto: Kars Veling)
De vlinder zelf hebben we niet gezien, maar de rupsen van eikenpage waaiden uit de bomen op de tent*

Gezien in La Brenne

DAGVLINDERS

Aardbeivlinder – *Pyrgus malvae*
Adonisblauwtje – *Polyommatus bellargus*
Argusvlinder – *Lasiommata megera*
Atalanta – *Vanessa atalanta*
Bont dikkopje – *Carterocephalus palaemon*
Bont zandoogje – *Pararge aegeria*
Boomblauwtje – *Celastrina argiolus*
Boswitje – *Leptidea sinapis*
Braamparemoervlinder – *Brenthis daphne*
Bruin blauwtje – *Aricia agestis*
Bruin dikkopje – *Erynnis tages*
Bruine vuurvlinder – *Lycaena tityrus*
Citroenvlinder – *Gonepteryx rhamni*
Dagpauwoog – *Aglais io*
Distelvlinder – *Vanessa cardui*
Eikenpage – *Favonius quercus*
Gehakkelde aurelia – *Polygonia c-album*
Groentje – *Callophrys rubi*
Groot koolwitje – *Pieris brassicae*
Grote vos – *Nymphalis polychloros*
Hooibeestje – *Coenonympha pamphilus*
Icarusblauwtje – *Polyommatus icarus*
Kasjeskruiddikkopje – *Carcharodus alceae*
Keizersmantel – *Argynnis paphia*
Klein geaderd witje – *Pieris napi*
Klein koolwitje – *Pieris rapae*
Kleine vuurvlinder – *Lycaena phlaeas*
Koninginnepage – *Papilio machaon*
Koningspage – *Iphiclides podalirius*
Landkaartje – *Araschnia levana*
Moerasperelemoervlinder – *Euphydryas aurinia*
Oranjetetje – *Anthocharis cardamines*
Paarse paremoervlinder – *Boloria dia*
Rouwmantel – *Nymphalis antiopa*
Staarblauwtje – *Cupido argiades*
Veldparemoervlinder – *Melitaea cinxia*
Zuidelijk staarblauwtje – *Cupido alcetas*

VOGELS

aalscholver
bergfluits
bijeneter
blauwe reiger
boerenzwaluw
boomklever
boomkruiper
boomleeuwerik
boonmpieper
boomvalk
bosrietzanger
bosuil
bruine kiekendief
buiserd
canadese gans
cetti's zanger
cirlgors
dodaars
dwergooruil
ekster
europese kanarie
fazant
fuut
gaai
geelgors
geelpootmeeuw
gekraagde roodstaart
gele kwikstaart
geoorde fuut
gierzwaluw
goudhaantje
grasmus
grauw vliegenvanger
grauwe gors
grauwe kiekendief
grauwe klauwier
griël
groene specht
groenling
groenpootruiter
grote bonte specht
grote gele kwikstaart
grote lijster
grote zilverreiger
heggemus
hop
houtduif
huismus
huiszwaluw
ijsvogel

Gezien - vervolg

kauw
kievit
kleine zilverreiger
kneu
knobbelzwaan
koekoek
koereiger
kokmeeuw
koolmees
krakeend
krooneend
krooneend
kuifeend
kuifeend
kwak
kwartel
matkop
meerkoet
merel
nachttegaal
oeverloper
ooievaar
orheusspotvogel
paapje
pimpelmees
purperreiger
putter
rietzanger
rode patrijs
rode wouw
roek
roerdomp
roodborst
roodborsttapuit
slangenarend
slechtvalk
sperwer
spreeuw
sprinkhaanzanger
staartmees
stelkluut
tafeleend
tjiftjaf
toppereend
torenvalk
tuinfluiter
tureluur
turkse tortel
veldleeuwerik
velduil
vink
visdiefje
vuurgoudhaantje
waterhoen
watersnip
wespendif
wielewaal
wilde eend
winterkoning
witte kwikstaart
witwangstern
wulp
zanglijster
zomertortel
zwarte kraai
zwarte mees
zwarte roodstaart
zwarte specht
zwarte stern
zwarte wouw
zwartkop
zwartkopmeeuw

ZOOGDIEREN

beverrat
das
edelhert
egel
gewone dwergvleermuis
haas
laatvlieger
marter
muskusrat
ree
rosse vleermuis
vos
watervleermuis
wildzwijn

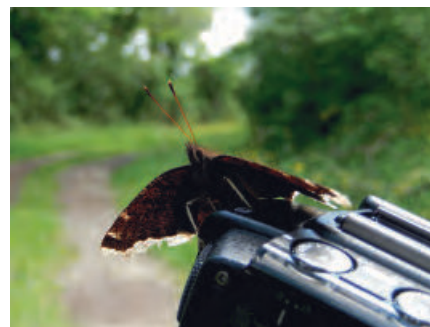
Groentje (foto: Kars Veling)
Prachtig mooie verse groentjes kwamen we tegen

Oranjetipje (foto: Kars Veling)
Regelmatig kruiste een oranjetipje ons pad of zagen we ere en rusten, zoals hier een vrouwtje

Keizersmantel (foto: Kars Veling)
Ook van de keizersmantel, die in de zomer vliegt, zagen we alleen maar rupsen

Rouwmantel (foto: Kars Veling)
Er zijn er maar een paar gezien en deze rouwmantel deed er alles aan om niet op de film te komen. Hij ging gewoon op de camera zitten!

Koningspage (foto: Kars Veling)
Deze koningspage kwam langs op de camping en kwam er even gezellig bij zitten

Staatblauwtje (foto: Kars Veling)
In Nederland is dit staatblauwtje uiterst zeldzaam, maar hier in La Brenne redelijk algemeen

Moerasparelmoervlinder (foto: Kars Veling)
Op een plek bij Rosnay zat ook de zeldzame moerasparelmoervlinder

Zuidelijk staatblauwtje (foto: Kars Veling)
Het zuidelijk staatblauwtje is nog maar sinds kort in Midden-Frankrijk verschenen. Dankzij klimaatverandering breidt de soort zich naar het noorden uit

Over smalbuikjes, steilkopjes, schalebijters en andere kevers

door Wim Rubers

Veel deelnemers aan het kamp zullen misschien verbaasd kijken naar de lange soortenlijst van deze voor mij interessante en boeiende diergroep. Men heeft waarschijnlijk weinig kevers gezien, al waren de talrijke meikevers en de spectaculaire blauwe oliekever echt niet te missen. De meeste aandacht gaat nou eenmaal vanzelfsprekend uit naar vogels, vlinders en orchideeën. Toch zitten er vrijwel overal kevers, al zijn ze vaak klein en onopvallend. Maar een gerichte zoekactie in bladstroomsel, vermolmd hout of tussen waterplanten levert al gauw enkele tientallen soorten op. En als je ze dan met een loep bekijkt, blijken ze toch vaak bijzonder mooi van kleur en spannend van vorm.

De meikever zal iedereen wel gezien hebben. Aangetrokken door de verlichting lagen ze 's avonds te spartelen in de bakken van het washok. We hebben er veel moeten redden. Ook tijdens het nachtvlinderen waren ze erg opdringerig. Met hun onrustige en lompe gedrag verstoorden ze de kleinere nachtvlinders op het laken. Toch zijn ze er maar kortstondig, na een paar dagen zijn vrijwel alle kevers verdwenen. De larven van de meikever, zgn. engerlingen, vreten twee jaar lang aan wortels van kruiden zoals biggenkruid en leeuwentang maar ook aan wortels van cultuurgewassen. In het derde jaar verpoppen ze, soms tot 1,5 m diep in de grond. Na het verpoppen en uitharden

werken de kevers zich weer naar boven om in het vierde jaar bij de eerste mooie dagen in mei massaal te voorschijn te komen en naar de boomkruinen te vliegen om daar van de bladeren te eten.

De prachtige blauwe oliekever die we aantreffen kuierde over een bospad, waarschijnlijk op zoek naar een partner. Deze beestjes kunnen niet vliegen en zijn daardoor erg kwetsbaar. Bij gevaar gaan ze dood liggen en scheiden vanuit hun gewrichtjes gelige oliedruppels af. Deze druppels bevatten het giftige Cantharidine. Slechts 0,03 gram van deze stof is voor de mens al dodelijk. Het werd in de oudheid als executiemiddel en voor gifmoorden gebruikt. De jonge larven kruipen in de vegetatie omhoog naar bloemen. Ze klampen zich daar vast aan pootjes van bloembezoekende solitaire bijen waardoor ze gemakkelijk meeliften naar hun nesten. Hier vervolgen ze hun leven parasitair op larven en nestmateriaal. Heel vroeger zag je nog wel eens een oliekever in onze omgeving, maar tegenwoordig worden ze bijna alleen nog in Zuid-Limburg gezien.

De meeste lieveheersbeestjes (Ihb's) behoren natuurlijk ook tot de opvallendste kevers alhoewel er toch wel enkele ukkies bij zijn. Met behulp van zoekkaarten en diverse boekjes voor beginners zijn de meeste exemplaren wel op naam te brengen. Ook in de omgeving van Culemborg

Blauwe oliekever (foto: Wim Rubers)

Gezien in La Brenne

KEVERS EN WANTSEN

COLEOPTERA – KEVERS

ANTHICIDAE – Snoerhalskevers

Anthicus antherinus – Bloemensnoerhalskever
Notoxus monoceros – Eenhoornige snoerhalskever

BUPRESTIDAE – Prachtkevers

Agrilus viridis – Groen smalbuikje
Anthaxia helvetica
Anthaxia nitidula
Aphanisticus emarginatus
Trachys minutus – Wilgenprachtkevertje

CANTHARIDAE – Soldaatjes

Cantharis fusca – Donker soldaatje
Cantharis livida – Bleekgele weekschildkever
Cantharis pellucida – Zwart soldaatje
Cantharis rustica – Zwart soldaatje

CARABIDAE – Loopkevers

Abax ater – Bosbulldozer
Acupalpus brunripes
Badister collaris/dilatatus
Carabus problematicus – Korrelschalebijter
Cicindela campestris – Groene zandloopkever
Nebria brevicollis – Breedhalsnebria
Pterostichus madidus – Rondhalsloopkever

CERAMBYCIDAE – Boktorren

Agapanthia cardui
Agapanthia villosiviridescens – Distelboktor
Cerambyx scopoli – Kleine heldenboktor
Clytus arietus – Kleine wespenbok
Cortodera humeralis – Eiken-bloesemboktor
Deilus fugax
Grammoptera ruficornis – Gewone bloesemboktor
Leptura nigra – Kleine zwarte smalboktor
Phymatodes alni – Elzenboktor
Ropalus femoratus – Zwarte knotsdijboktor

CHRYSOMELIDAE – Haantjes

Bruchidius villosus – Zaadkever
Chaetocnema picipes – Aardvlo
Chrysolina bankii – Goudhaantje
Crepidodera aurata – Wilgenaarndvlo
Cryptocephalus aureolus
Cryptocephalus chrysopus – Steilkopje
Cryptocephalus moraei
Galeruca tanacetii – Wormzaadhaantje
Galerucella nymphaeae – Waterleliehaantje
Gonioctena olivacea – Bremhaantje
Hispa atra
Lochmaea caprea – Geel wilgenhaantje
Plagiodera versicolora – Rond griendhaantje
Smaragdina salicina
Timarcha goettingensis – Reuzengoudhaan

CLERIDAE – Mierkevers

Trichodes alvearius – Behaarde bijenlof

COCCINELLIDAE – Lieveheersbeestjes

Anisosticta novemdecimpunctata – Negentienpunt Ihb.
Hippodamia tredecimpunctata – Dertienstippelig Ihb.
Psyllobora vigintiduopunctata – CitroenIhb.
Tytthaspis sedecimpunctata – Zestienstippelig Ihb.

CURCULIONIDAE – Snuitkevers

Nedus quadrimaculatus
Mecinus janthinus
Rhinoncus castor
Phyllobius glaucus
Phyllobius subdentatus
Polydrusus flavipes
Polydrusus formosus
Polydrusus marginatus
Polydrusus sparsus
Sitona regensteiniensis
Strophosoma nebulosum

DYTISCIDAE – Waterroofkevers

Agabus bipustulatus – Gewone sneizwemmer

Gezien - vervolg

ELATERIDAE – Kniptorren

Agriotes sputator
Agrypnus murinus – Muisgrijze kniptor
Ampedus pomorum
Ampedus sanguineus – Bloedrode kniptor
Athous haemorrhoidalis
Limonium minutus
Melanotus niger
Selatosomus latus

EROTYLIDAE – Prachtzwamkevers

Tritoma bipustulata

HYDROPHILIDAE – Spinnende waterkevers

Cercyon ustulatus
Hydrophilus piceus – Grote spinnende watertor

LAMPYRIDAE – Glimwormen

Lampyris noctiluca – Grote glimworm

LUCANIDAE – Vliegende herten

Lucanus cervus – Vliegend hert

MELOIDAE – Oliekevers

Meloe violaceus – Blauwe oliekever

MELYRIDAE – Bloemweeschilden

Aplocnemus impressus
Cerapheles terminatus
Dasytes niger
Dasytes plumbeus
Malachius bipustulatus – Roodtipbasterdweeschild

NITIDULIDAE – Glanskevers

Meligethes aeneae
Meligethes obscurus

OEDEMERIDAE – Schijnboktorren

Oedemera lurida
Oedemera nobilis

PYROCHROIDAE – Vuurkevers

Pyrochroa serraticornis – Roodkopvuurkever

SCARABAEIDAE – Bladsprietkevers

Amphimallon solstitialis – Junikever
Copris lunaris – Eenhoornmestkever
Hoplia pratensis
Melontha melonthe – Meikever
Oxythyrea funesta
Rhizotrogus aestivus

SCIRTIDAE – Moerasweeschilden

Microcara testacea

SCRAPTIDAE – Bloemspartelkevers

Anaspis fasciata
Anaspis frontalis
Anaspis maculata

SILPHIDAE – Aaskevers

Dendroxena quadrimaculata – Rupsenaaskever

STAPHYLINIDAE – Kortschildkevers

Paederus fuscipes – Oeverkortschildkever
Sepedophilus bipustulatus

TENEBRIOIDAE – Zwartlijven

Bolitophagus reticulatus

TROGOSSITIDAE – Schorsknaagkevers

Tenebrioides fuscus

HETEROPTERA – WANTSSEN

Aelia acuminata – Mijterschildwants
Agramma laeta
Aradus betulae
Campotopus lateralis
Carpocoris purpureipennis – Purperen vruchtenschildwants
Cymus melanocephalus – Zwartkopcymus
Deraeocoris lutescens
Eurygaster testudinaria – Schildpadpantserwants
Geocoris erythrocephala – Bologwants
Heterocordylus tibialis
Ischnodemus sabuleti – Slanglijfsapwants
Legnotus picipes – Heidedoornwants
Neottiglossa pusilla – Kleine grasschildwants
Palomena prasina – Groene schildwants
Piezodorus lituratus – Bremschildwants
Pyrrhocoris apterus – Vuuwants

kun je al snel een tiental soorten vinden. Tijdens het kamp waren er nog maar weinig lhb's maar de waarneming van het 13-stippelig is toch wel erg leuk. Het 16-punt-lhb. was talrijk op de gele boterbloemen.

Zestienstippelig lieveheersbeestje
(foto: Wim Rubers)

Dood hout in allerlei stadia is een belangrijke biotoop voor de diversiteit in het algemeen en voor schimmels en insecten in het bijzonder. In het kader van de boshygiëne werd vroeger al het dode hout rigoreus opgeruimd, met daarmee ook de parasieten van de plaaginsecten. Gelukkig is hier de laatste jaren steeds meer aandacht voor.

Voor kevers is dood hout van groot belang en daarbij moet je vooral denken aan bomen die nog maar pas omgewaaid zijn of halfdode, door bruinrot aangetaste maar intacte bomen die nog wel rechtop staan. Ongeveer 20% van onze keverfauna is van deze habitat afhankelijk. Te noemen vallen bijna alle boktorren en bijvoorbeeld ook de prachtkevers. Des te opmerkelijker dat we maar liefst 10 en resp. 5 soorten van beide families aangetroffen hebben. Kennelijk is er veel geschikt dood hout in dit natuurgebied.

Prachtkevers zijn zeer warmteminnend en de volwassen kevers vind je in gele cupvormige bloemen van het type boterbloem en in het zonnetje op boomstammen.

Ook kniptorren behoren tot de doodhoutkevers maar er zijn ook enkele soorten die graswortels prefereren. De eerste dagen zagen we vooral dit type kniptor overal uit het gras omhoog kruipen, klaar om weg te vliegen. Veel kevers, maar ook de wantsen en vlinders waren deze dagen nog wat verkleumd en dus relatief traag, erg geschikt om te fotograferen. Zo hebben de diverse fotograferende kampgangers aardig wat leuke plaatjes kunnen maken. Bij heet weer wordt dat een stuk lastiger.

Om een beetje een indruk te krijgen van de werkelijke keverfauna van La Brenne heb ik twee plaatsen wat uitgebreider bemonsterd: nabij het Maison du Parc en bij

het Etang Mouton bij Migné. De vegetatie van een stuk berm en wat lage bosjes met brem en boomheide heb ik met behulp van een net en een paraplu afgeklopt. Normaal zou er ook bodemmateriaal gezeefd moeten worden maar daar was geen tijd voor en ook het bemonsteren van een of meer plasjes is er bij ingeschooten. Dat blijft dus nog over voor een volgend bezoek. Wantsen vang je op deze manier ook en het zou zonde zijn om die te laten schieten dus die heb ik er maar even bij gedaan. De gevangen kevers en wantsen zijn geconserveerd en later met behulp van stereomicroscop en veel boeken op naam gebracht. Voor determinatie moest vaak het 15-delig standaardwerk van de Midden-Europese kevers geraadpleegd worden. Dat bestrijkt dan weer niet Frankrijk maar tegenwoordig is gelukkig ook op internet veel te vinden. Zo had ik veel baat bij de foto-site <http://www.galerie-insecte.org/ac-cueil.php>, erg handig voor als je de determinatie van een insect uit Frankrijk wil controleren.

De huidige lijst geeft al een aardige indruk van de soortenrijkdom van La Brenne. Zoals te verwachten is staan er diverse zuidelijke kevers op die niet in Nederland voorkomen. Maar ook enkele die in Nederland erg zeldzaam zijn en waarvan het een buitenkans is om ze hier te kunnen observeren. Ik noem de kleine heldenboktor (2x gezien, ook vliegend) en de eiken-bloesemboktor (op de camping!) als fraaie voorbeelden. Uit deze lijst kunnen we in het algemeen concluderen dat La Brenne ook voor kevers zeer soortenrijk is en veel rijker dan welk gebied ook in Nederland.

Kleine heldenboktor (foto: Wim Rubers)

Genezen van de kamp-krampe

Kamp: alleen van het woord kreeg ik al krampe in mijn tanden. Slechte herinneringen!

In mijn jeugd woonden wij aan de rand van Utrecht waar nu Overvecht is; toen alleen maar weilanden en boomgaard. Bij helder weer kon je kijken tot aan Hilversum.

Wij waren thuis met vier kinderen en in de zomervakanties werd er een kamp georganiseerd, net zoals in de Culemborgse Boomgaard: plakken, knippen, timmeren, verven enzovoorts.

Eenmaal in de kamperperiode ging je met de bus naar de Pyramide van Austerlitz of naar de Apenheul. Dagelijks werden je bammetjes en een flesje drinken ingepakt en ma bracht je naar de ingang van het kamp, je werd ingechecked en dan moest je verplicht meedoen, met alles! Ik haatte het vanaf de eerste minuut, in tegenstelling tot mijn broers, die vonden het prachtig. Protesteren hielp niet, dan kwam Pa er aan te pas en dat wilde je zeker niet. Er werd van tevoren betaald, dus niet gaan was alleen als je zwaar ziek was een optie.

Jaren later werd ik nog eens aangemeld voor een kamp van de kerk. Koukleumen op een tochtige zolder in Harderwijk, zandkastelen bouwen en waterpret terwijl je niet kunt zwemmen en watervrees hebt ... eeeeenig, toch? Niet aanstellen, vooruit, ... meedoen!

Toen Gerrit dus enige jaren geleden zei dat de Vogelwacht op Pinksterkamp ging en wij 'dus' ook, dacht ik: ohhhh, ben jij er

zo een... wat leuk... niet dus. Niet meegaan was wel een optie, maar zorgde wel voor ernstige teleurstelling. Dus ik dacht: 't is maar een weekend, daar kom ik wel door, ik ga wel mee. Ik weet niet meer waarom, maar het Pinksterkamp ging niet door; voor ons tenminste, er kwam geloof ik wat tussen, weet niet meer.

Daarna bleef het jaren stil wat kampen betreft en ik dacht dat ik er af was, tot het jubileumkamp ter sprake kwam. Er hielp geen lieve moederen aan, dit keer was ik echt de sjaak. Ik zag er tegenop als tegen een (Oostenrijkse) berg. Twee dingen hielden mij op de been: het feit dat het in Frankrijk was en dat we in een huisje konden slapen. Weliswaar deelden we dat huisje met Gijsje, Ditje en Leo, maar alleen, dat kon ook best gezellig zijn, niet waar?

Nou, gezellig was het! En voor herhaling vatbaar! Het hele kamp! Nooit gedacht dat ik dat nog eens zou zeggen, maar ik heb genoten. Weliswaar kwam ik qua conditie wat te kort, waren mijn benen niet lang genoeg en speelde de hooikoorts op, maar dat was bijzaak.

We hebben enorm veel verschillende planten en dieren gezien en nachtvinders kijken was voor mij een heel nieuwe ervaring. Kortom: ik heb genoten van die week en van het gezelschap van al die aardige natuurvrienden die altijd bereid bleken hun kennis hartelijk met ons onwetenden te delen!

Mocht er weer een kamp georganiseerd worden, overweeg ik zeker om weer mee te gaan. Dank jullie wel!!!

Foto: Wim Kievit

Gezien in La Brenne

Rhopalus subrutus
Rhynocoris annulatus – Geringde roofwants
Stenodema calcaratum
Stenodema laevigata

PLANTEN

Aangebrande orchis – Orchis ustulata
Aapjesorchis – Orchis simia
Adelaarsvaren – Pteridium aquilinum
Affodil – Asphodelus albus
Akkererpijs – Veronica agrestis
Avondkoekoeksbloem – Silene latifolia
Berggamander – Teucrium montanum
Bergnachtorchis – Platanthera bifolia
Bergzandmuur – Arenaria montana
Betonie – Stachys officinalis
Bevertjes – Briza media
Bijenblad – Melittis melissophyllum
Bitterzoet – Solanum dulcamara
Blauwe knoop – Succisa pratensis
Blauwe zegge – Carex panicea
Bleeksporig bosviooltje – Viola riviniana
Boomhei – Erica arborea
Bosaardbei – Fragaria vesca
Bosanemoon – Anemone nemorosa
Bosingelkruid – Mercurialis perennis
Bosrank – Clematis vitalba
Bosvogelmelk – Ornithogalum pyrenaicum
Boswalstro – Galium sylvaticum
Brem – Cytisus scoparius
Cipreswolfsmelk – Euphorbia cyparissias
Daslook – Allium ursinum
Dolle kervel – Chaerophyllum temulum
Dotterbloem – Caltha palustris
Echte koekoeksbloem – Lychnis flos-cuculi
Echt melkviooltje – Viola lactea
Eenbloemig parelgras – Melica uniflora
Eenstijlige meidoorn – Crataegus monogyna
Egelboterbloem – Ranunculus flammula
Elsbes – Sorbus torminalis
Engbloem – Vincetoxicum hirundinaria
Fluiterkruid – Anthriscus sylvestris
Galigaan – Cladium mariscus
Gaspeldoorn – Ulex europaeus
Geel nagelkruid – Geum urbanum
Geel zonneroosje – Helianthemum nummularium
Gele dovenetel – Lamium galeobdolon
Gele lis – Iris pseudacorus
Gele morgenster – Tragopogon pratensis
Gevlekte aronskelk – Arum maculatum
Gevlekte rupsklaver – Medicago arabica
Gewone duivenkervel – Fumaria officinalis
Gewone hoornbloem – Cerastium fontanum
Gewone smeewortel – Symphytum officinale
Gewone veldsla – Valeriana locusta
Gewone vleugeltjesbloem – Polygala vulgaris
Gewoon barbarakruid – Barbarea vulgaris
Gewoon biggenkruid – Hypochaeris radicata
Gewoon duizendblad – Achillea millefolium
Gewoon reukgras – Anthoxanthum odoratum
Groot streepzaad – Crepis biennis
Grote kattenstaart – Lythrum salicaria
Grote klapproos – Papaver rhoeas
Grote maagdenpalm – Vinca major
Grote muur – Stellaria holostea
Grote ratelaar – Rhinanthus angustifolius
Grote waterweegbree – Alisma plantago-aquatica
Gulden sleutelbloem – Primula veris
Harlekijn – Orchis morio
Heggenrank – Bryonia cretica
Heggenwikke – Vicia sepium
Heksenmelk – Euphorbia esula
Hengel – Melampyrum pratense
Herfsttijloos – Colchicum autumnale
Hondsdrif – Glechoma hederacea
Hondsroos – Rosa canina
Italiaanse aronskelk – Arum italicum
Jeneverbes – Juniperus communis
Karthuizer anjer – Dianthus carthusianorum
Klein glaskruid – Parietaria judaica
Kleine klaver – Trifolium dubium
Kleine pimpemel – Sanguisorba minor
Kleine schorseneer – Scorzonera humilis
Knolspirea – Filipendula vulgaris
Knolsteenbreek – Saxifraga granulata
Kogelbloem – Globularia vulgaris
Korenbloem – Centaurea cyanus
Kranskarwei – Carum verticillatum
Kruipend zenegroen – Ajuga reptans
Kruipende boterbloem – Ranunculus repens
Kruisbladwalstro – Crucifera laevipes

Gezien - vervolg

Kuifhyacint – Muscari comosum
Langbladig longkruid – Pulmonaria longifolia
Liggende ganzerik – Potentilla supina
Mannetjesereprijs – Veronica officinalis
Margriet – Leucanthemum vulgare
Mispel – Mespilus germanica
Moerasvergeetmenietje – Myosotis palustris
Muizendoorn – Ruscus aculeatus
Muizenoor – Hieracium pilosella
Muurleeuwenbek – Cymbalaria muralis
Nachtsilene – Silene nutans
Overblijvend vlas – Linum perenne
Paardenbloem – Taraxacum sp.
Paardenhoefklaver – Hippocrepis comosa
Paarse aspergeorchis – Limodorum abortivum
Palmboompje – Buxus sempervirens
Penningkruid – Lysimachia nummularia
Pinksterbloem – Cardamine pratensis
Poppenorchis – Aceras anthropophorum
Purperorchis – Orchis purpurea
Piramidezenegroen – Ajuga pyramidalis
Pyrenese raket – ?
Ringelwikke – Vicia hirsuta
Robertskruid – Geranium robertianum
Rode klaver – Trifolium pratense
Rode kornoelje – Cornus sanguinea
Ruig viooltje – Viola hirta
Ruige scheefkelk – Arabis hirsuta
Ruige weegbree – Plantago media
Ruw vergeetmenietje – Myosotis ramosissima
Scherpe boterbloem – Ranunculus acris
Sierlijke bremraap – Orobanche gracilis
Sint-janskruid – Hypericum perforatum
Smalle wikke – Vicia sativa s. nigra
Smalle weegbree – Plantago lanceolata
Soldaatje – Orchis militaris
Spaanse ruit – Cirsium dissectum
Speenkruid – Ranunculus ficaria
Speerdistel – Cirsium vulgare
Spekwortel – Tamus communis
Stekelbrem – Genista anglica
Sterrenkroos – Callitriche sp.
Stinkende gouwe – Chelidonium majus
Struikhei – Calluna vulgaris
Tijmeprijs – Veronica serpyllifolia
Tongorchis – Serapias lingua
Tormentil – Potentilla erecta
Tweejarig vlas – Linum biene
Veelbloemige (gewone) salomonszegel – Polygonatum multiflorum
Veldsalie – Salvia pratensis
Vertakte graslelie – Anthericum ramosum
Vogelnestje – Neottia nidus-avis
Waterlepelje – Ludwigia palustris
Wilde akelei – Aquilegia vulgaris
Wilde asperge – Asparagus officinalis
Wilde Judaspenning – Lunaria rediviva
Wilde kardinaalsmuts – Eustoma europaeus
Wilde liguster – Ligustrum vulgare
Wit bosvogeltje – Cephalanthera longifolia
Wit zonneroosje – Helianthemum apenninum
Witte dovenetel – Lamium album
Witte munt – Mentha suaveolens
Wolfspoot – Lycopodium europaeus
Wolfsmelk soort – Euphorbia hiberna
Wollige sneeuwbal – Viburnum lantana
Zachte ooievaarsbek – Geranium molle
Zeepkruid – Saponaria officinalis

AMFIBIEËN

Bastaardkikker – Pelophylax kl. esculentus
Boomkikker – Hyla arborea
Bruine kikker – Rana temporaria
Kamsalamander – Triturus cristatus
Rugstreepdpad – Bufo calamita
Springkikker – Rana dalmatina

REPTIELEN

Europese moerasschildpad – Emys orbicularis
Hazelworm – Anguis fragilis
Levendbarende hagedis – Zootoca vivipara
Muurhagedis – Podarcis muralis
Ringslang – Natrix natrix
Westelijke smaragdhagedis – Lacerta bilineata

OVERIGE

langpootmug
schorpioenvlieg
wolfspin

Plantjes kijken in La Brenne

door Leo van der Kooij

Het eerste wat een liefhebber van wilde planten opvalt is de bloemenrijkdom van dit gevarieerde, natuurlijke landschap. Veel planten komen ons bekend voor. Dat is ook niet zo verwonderlijk want deze streek behoort wel tot het NW Europese laagland. Het gebied ligt 700 km zuidelijker dan ons land en bijgevolg zien we hier een aantal soorten die niet bij ons voorkomen.

Het landschap is geen wildernis, maar een door menselijke activiteit gevormd tot een agrarisch gebied. Het boerenbedrijf is hier echter lang niet zo intensief als in ons land. Zodoende is hier veel meer ruimte voor de natuur dan in ons eigen land.

La Brenne wordt ook wel het gebied met de duizend meren genoemd. Deze meren en meertjes zijn ook door de mens gemaakt. Al sinds de Middeleeuwen zijn monniken hier bezig geweest met het telen van vis in afgedamde beekjes. Nog steeds is visteelt een van de belangrijkste economische activiteiten. De door afdamming ontstane meren zien er door de weelderige moerasvegetatie heel natuurlijk uit. Het hele licht glooiende landschap met weiden, akkers, heide, bos en water in een aangename variatie is een natuurparadijs in optima forma.

Een van de hoogtepunten van de flora zijn de talrijke orchideeën. In totaal hebben we wel 10 soorten kunnen ontdekken (zie de bijgevoegde plantenlijst). Waren we nog wat fanatieker aan het botaniseren geslagen dan hadden zeker nog meer soorten kunnen vinden. Een plant die we zeker moeten noemen is de Affodil met zijn lange aren met talrijke witte bloemen. Op sommige plekken is dit een van de meest opvallende planten. Langs de ber-

men van de wegen en paden is het geel en wit van de zonneroosjes. Maar pas op, er is nog een andere plant die er veel op lijkt en zo mogelijk nog talrijker voorkomt. Dat is de bergzandmuur (Arenaria montana). Tussen haakjes, de Nederlandse naam hebben we zelf bedacht, want die was niet in de flora te vinden.

Graag wil ik nog enkele opvallende planten noemen, die niet in ons land voorkomen. Het is maar een greep uit de hele lijst.

Tussen de struiken slingert zich een merkwaardige klimplant, de Spekwortel met zijn glimmende bladeren en merkwaardige bloemtrosjes. Het is de enige Europese vertegenwoordiger van de Yamswortelachtigen een voornamelijk in de tropen voorkomende plantenfamilie.

Zo turend over de bosbodem kan je een laag struikje met scherpgepunte donkergroene blaadjes tegenkomen, de Muizendoorn. Op het eerste gezicht zitten de piepkleine, witte bloempjes op de bladeren van deze plant. Wat bladeren lijken zijn in werkelijkheid verbrede stengels die de functie van bladeren hebben. Uit het bloempje ontstaat een grote ronde bes die lang aan het “blaadje” blijft zitten.

Tot slot wil ik nog een plant noemen die velen van ons is opgevallen tijdens een van de wandelingen. In een bos zagen we een aantal op dovenetels lijkende planten met wel heel grote, wit-met-roze lipbloemen. Zo'n opvallende plant is niet moeilijk in een flora te vinden en dus hadden we snel de goede naam te pakken. Het was Bijenblad.

De conclusie is dat een week verblijf hier ook de liefhebber van de flora een waar genoegen verschaft.

Bijenblad (foto: Leo van der Kooij)

NTWC-kamp La Brenne, mei 2015

foto: Wim Rubers

Aapjesorchis (foto: Wim Rubers)

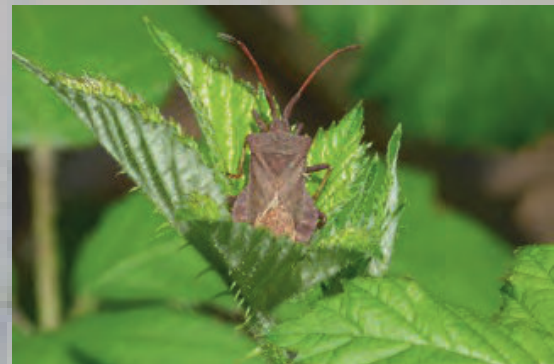
Ochtendnevel campingvijver (foto: Han Sloots)

Simethis planifolia (foto: Leo van der Kooij)

Kroonvogeltje (foto: Kars Veling)

Zuringwants *Coreus marginatus* (foto: Leo van der Kooij)

Rugstreepad (foto: Wim Rubers)

Gele krabspin (foto: Wim Rubers)

Zwavelzwam (foto: Petra Salzherr)

Kleine zilverreiger en purperreiger (foto: Leo van der Kooij)

Zangduo (foto: Han Sloots)

Adressen en info

NATUUR- EN VOGELWACHT CULEMBORG

Clubhuis "De Steenuil"
Steenovenslaan 20
4101 AM Culemborg

Triodosbank: NL 53 TRIO 0781 4043 12
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

BESTUUR:

Contact opnemen met bestuur kan door te mailen naar bestuur@nwwc.nl of te bellen.

Kars Veling (voorzitter)
0345 - 531 689

Martin Heerschop (secretaris)
0345 - 520 380

Johan de Kruij (penningmeester)
0345 - 515 767

Carolien Duivenvoorde
0345 - 505 423

Ruud Post
0345 - 501 929

Han Sloots
0345 - 518 716

REDACTIE HAK-AL
redactie@nwwc.nl

OPMAAK HAK-AL
hakalopmaak@nwwc.nl

CONTACTPERSONEN WERKGROEPEN:

VOGELWERKGROEP
Gerrit-Jan Klop
06 - 511 48 642
vogelcoor@nwwc.nl

PLANTENWERKGROEP
Leo van der Kooij
0345 - 515 450
plantencoor@nwwc.nl

INSECTENWERKGROEP
Karin Verspui
0345 - 574 123
insectencoor@nwwc.nl

Vragen over insecten
Annette van Berkel
0345 - 531 689
lezingcoor@nwwc.nl

ZOOGDIERENWERKGROEP
Jurgen Geven
0345 - 533 756
zoogdierencoor@nwwc.nl

Vragen over vleermuizen in huis
Vleermuiswerkgroep Gelderland
Fred van Delft
0345 - 515 820
vleermuisvragen@nwwc.nl

KNOTWERKGROEP
Harry van de Warenburg
0345 - 514 358
knotcoor@nwwc.nl

NESTKASTWERKGROEP

Leo van der Kooij
0345 - 515 450
plantencoor@nwwc.nl

TUIN- EN KLUSWERKGROEP

Frans Waroux
0345 - 515 393
kluscoor@nwwc.nl

JEUGDGROEP

Winy Verdouw
0345 - 517 993
06 - 408 05 208
jeugdcoor@nwwc.nl

LEZINGEN EN CURSUSSEN

Annette van Berkel
0345 - 531 689
lezingcoor@nwwc.nl

MELDINGEN EN KLACHTEN

DIERENAMBULANCE VIANEN

Jolande van der Klis
06 - 511 11 290
jolandevanderklis@hetnet.nl

MILIEUKLACHTEN EN -MISSTANDEN

Klachten meldlijn gemeente Culemborg
0345 - 477 700

MELDING FLORA-EN FAUNAWET OVERTREDING RVO

<https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-overtreding>
088-042 42 42; Bij spoed dierenpolitie: 144.

MELDING BIJENZWERM

Imkervereniging West-Betuwe
www.imkerverenigingwestbetuwe.nl
Voor regio Culemborg / Everdingen:
Peter Beens 06 - 480 08 875
Ton Stevens 0345 - 520 879
b.g.g. algemene coördinator:
Ria Beltman: 0345 - 524 587 / 06 - 333 15 050

CONTACTGEGEVENS DIVERSE REGIONALE NATUUR- EN MILIEUORGANISATIES:

KINDERBOERDERIJ "DE HEUVEL"

Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
0345 - 518 809

STEUNPUNT NME

Pauline Hoevenaars
Bezoekadres: 'de Heuvel'
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
0345 - 519 741 (di. & wo.)
0345 - 477 817 (b.g.g.)
p.hoevenaars@culemborg.nl

NME NATUURTUIN

Yme Jan Bosma
yjb2009@live.nl

CAETSHAGE

Caetshage 1
4103 NR Culemborg
(tegenover de watertoren)
06 - 226 67 529 (Basjan)
website: www.caetshage.org

STICHTING WERK AAN 'T SPOEL

Anita van Zantvoort
Goilberdingerdijk 40
4106 LC Culemborg
0345 - 779 900
website: www.werkaanhetspoel.nl

MILIEUDEFFENSIE STEUNPUNT CULEMBORG

Frederik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
0345 - 533 097
www.culemborg.milieudeffensie.nl

MILIEUWERKGROEP BUREN

Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
0345 - 502 061

OVERIGE CLUBINFORMATIE:

HET VOGELJAAR

Via de NVWC kun je je abonneren op het tijdschrift "Het Vogeljaar".
Abonnementkosten zijn €13,00 per jaar (i.p.v. €13,50) en worden via de NVWC-contributie verrekend. Aanmelden kan bij de penningmeester.

VERBANDTAS EN -TROMMEL:

Op excursie? Vergeet dan niet vanuit de Steenuil de NVWC-rugtas mee te nemen met EHBO-doozjes, instructies en belangrijke telefoonnummers. Iets gebruikt? Meld dit dan bij het bestuur via bestuur@nwwc.nl.

MELDEN NATUURWAARNEMINGEN:

via waarnemingen@nwwc.nl of via www.nwwc.nl bij waarnemingen, waarneming.nl

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE:

Nieuwe leden, adreswijzigingen en overige veranderingen in lidmaatschap kunnen worden doorgeven via e-mail aan: ledenadmin@nwwc.nl of het postadres van "De Steenuil" t.a.v. ledenadministratie.

Lidmaatschap 2016:
(hoofd)lid (met Hak-al) €20,00 per jaar;
gezinslid: €10 per jaar.
Postlidmaatschap €29,00 per jaar.
Opzegging min. één maand voor het einde van het verenigingsjaar.
Betaling liefst per automatische incasso, anders na betalingsoproep per e-mail (indien beschikbaar) of per brief.

Agenda

Indien deze Hak-al
onbezorgbaar, retour aan:
NWWC
Steenovenslaan 20
4101 AM Culemborg

Augustus

maandag 29 Koppijdatum Hak-al

September

zaterdag 03 Vogels in de buurt, excursie
zaterdag 10 Jeugdactiviteit: spinnenexcursie
zaterdag 10 Insectenexcursie Baarsewaard / Ronde Haven
maandag 12 Bestuursvergadering
woensdag 21 Lezing / vakantie verhalen
zaterdag 24 Jeugdactiviteit: stenen en schelpen

Oktober

zaterdag 01 Vogels in de buurt, excursie
zaterdag 01 EuroBirdwatch
zaterdag 08 Jeugdactiviteit: trekvogels
dinsdag 11 Bestuursvergadering
woensdag 19 Lezing

November

zaterdag 05 Vogels in de buurt, excursie
zaterdag 05 Jeugdactiviteit: natuurwerkdag
dinsdag 08 Bestuursvergadering
woensdag 16 Lezing
maandag 21 Koppijdatum Hak-al
zaterdag 26 Jeugdactiviteit: knotten
zaterdag 26 Knotten

December

zaterdag 03 Vogels in de buurt, excursie
woensdag 07 Insecten-op-naam-breng-avond
zaterdag 10 Jeugdactiviteit: vogelvoer
dinsdag 13 Bestuursvergadering
woensdag 14 Lezing
zaterdag 17 Knotten

Deadline kopij Hak-al nr. 3 29 augustus